

Vybrané aspekty restoratívnej justície a alternatívnych trestov v novele Trestného zákona

dátová analýza | apríl 2023

František Baghy, Mário Kajan, Laura Podoláková, Maroš Terkanič

OBSAH

1.	Zhrnutie	2
2.	Prehľad ukladania alternatívnych trestov	6
3.	Výmery vybraných alternatívnych trestov	12
4.	Podmienečný odklad výkonu trestu odňatia slobody	14
5.	Prehľad ukladania ochranných opatrení.....	17
6.	Počet premenených trestov.....	19
7.	Počet recidív a počet prvotrestaných	20
8.	Recidivisti a prvotrestaní, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody.....	22
9.	Štruktúra výmery nepodmienečných trestov a počet osôb vo výkone trestu odňatia slobody.....	32
10.	Zohľadňovanie poľahčujúcich a prit'azujúcich okolností	36
11.	Počet využítí technológie ESMO	38
12.	Analýza počtu trestných činov s kvalifikačným znakom škody (266 až 500 / 700 eur).....	41
13.	Záujem poškodeného v trestnom konaní a počet vecí, v ktorých boli poškodení odkázaní na civilné konanie	43
14.	Dátová príloha	45
	Zoznam tabuliek.....	46
	Zoznam grafov	48

1. ZHRNUTIE

V súvislosti s novelou Trestného zákona, vyhodnotením medzirezortného pripomienkového konania a zasadnutiami expertných pracovných skupín ministerstva, predovšetkým pracovnej skupiny k restoratívnej justícii bolo Analytické centrum oslovené s požiadavkou na vypracovanie dátovej analýzy zameranej na rôzne aspekty restoratívnej justície a alternatívnych trestov.

PREHĽAD UKLADANIA ALTERNATÍVNYCH TRESTOV

- **Z hľadiska počtu osôb, ktorým bol uložený trest, má najväčšie zastúpenie podmienený odklad výkonu trestu odňatia slobody ako alternatívny trest bez kombinácie s iným alternatívnym trestom (vyše 40 %).** Nasledujú klasicky ponímané alternatívne tresty spolu s prípadmi upustenia či podmieneného upustenia od potrestania, upustenia od súhrnného a ďalšieho trestu a neuloženia trestu s podielom vyše 20 %, kombinácie podmieneného odsúdenia so štandardnými alternatívnymi trestmi (s ročným priemerom takmer 19 %) a napokon nepodmienené tresty odňatia slobody ukladaná samostatne (16 %) alebo v kombinácii s alternatívnym trestom (4,5 %).
- **Z hľadiska počtu trestov dominuje podmienený odklad výkonu trestu odňatia slobody bez uloženia primeraných obmedzení a povinností (s priemerným podielom takmer 35 %).** Výrazné zastúpenie má tiež zákaz činnosti vedenia motorových vozidiel (19 %). Medzi najviac ukladané druhy trestov patria tiež tresty odňatia slobody s minimálnym a stredným stupňom stráženia (oba približne 8 %), podmienené odsúdenie s primeranými obmedzeniami a povinnosťami, resp. s probačným dohľadom a peňažný trest (v priemere 6 až 8 %).

VÝMERY VYBRANÝCH ALTERNATÍVNYCH TRESTOV

- **Trest povinnej práce sa najčastejšie ukladá v dĺžke 100 alebo 200 hodín.** Každá z týchto výmer je uložená približne v 16,5 % trestov povinnej práce. **Za obdobie ostatných piatich rokov súdy uložili viac ako 860 000 hodín trestu povinnej práce.** Podiel odsúdených s trestom povinnej práce na všetkých odsúdených sa pohybuje v rozmedzí od 3,7 % v roku 2018 do 4,7 % v roku 2022.
- **Ak je uložený peňažný trest, tento sa najviac ukladá v sume 500 EUR** (viac ako 16 % peňažných trestov), no častý je tiež trest v sumách 300, 1000, 600, 400 a 800 EUR. **Prevažná väčšina peňažných trestov sa koncentruje na nízke hladiny.** Približne polovica peňažných trestov sa uloží v sume do 500 eur a ďalšia viac ako tretina v sume od 500 do 1 000 eur. **Celkovo sa viac ako 95 % všetkých peňažných trestov ukladá v hladine do 2 000 eur.**

PODMIENEČNÝ ODKLAD VÝKONU TRESTU ODŇATIA SLOBODY

- **Priemerná dĺžka podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody za sledované obdobie predstavovala 21 mesiacov (1 rok a 9 mesiacov).** Medián (stredná hodnota v usporiadanom rade hodnôt) bol ešte nižší, a to 18 mesiacov (1 rok a 6 mesiacov).

- **Najčastejšie sa dĺžka podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody určila v kategórii od jedného do dvoch rokov (tretina prípadov).** Väčšina podmienených odkladov dosahuje dĺžku nižšiu ako tri roky. Skúšobná doba podmienených odkladov výkonu trestu odňatia slobody vyššia ako 3 roky sa vyskytuje len v približne 5 %.

PREHĽAD UKLADANIA OCHRANNÝCH OPATRENÍ

- **Ochranné opatrenia sa využívajú minimálne, len pri 5 až 8 % osôb, o ktorých súd právoplatne rozhodol. Ak už je ochranné opatrenie uložené, z pohľadu podielu osôb, ktorým bolo uložená niektorá z kombinácií ochranných opatrení, ide najčastejšie o protialkoholické liečenie** uložené samostatne (ambulantné alebo ústavné), samostatné protitoxikomanické liečenie (ambulantné či ústavné) a ochranný dohľad.
- Zaujímavý jav nastáva v súvislosti s protialkoholickým liečením, kde **sa počet ambulantných liečení zrejme zvyšuje** aj na úkor ústavných liečení. Pri psychiatrických liečeniach možno do roku 2021 pozorovať nárast ústavnej formy, no v roku 2022 už **výraznú preferenciu ambulantných liečení**. Minulý rok zaznamenali **nárast ambulantnej formy** aj protitoxikomanické a sexuologické liečenia.

POČET PREMENENÝCH TRESTOV

- **Najčastejšie dochádza k premene podmieneného trestu odňatia slobody na nepodmienečný**, a to spolu vo viac ako 5 800 prípadoch, v priemere takmer 1 500 premien ročne.
- **Z hľadiska „úspešnosti“ alternatívnych trestov**, vypočítanej zjednodušene ako podiel premien určitého druhu trestu na ročnom priemere uložených trestov daného druhu, **podmienečné odsúdenie, trest domáceho väzenia a trest povinnej práce vykazujú 8,5 až 9 % podiel premien**, kým pri peňažnom treste dochádza k premenám v 4,5 % prípadov.

POČET RECIDÍV A POČET PRVOTRESTANÝCH

- **Pomer recidivistov k prvotrestaným je v ostatných piatich rokoch približne v pomere 1/3 k 2/3** (v priemere ročne 9 777 - 37 % recidivistov k 16 644 - 63 % prvotrestaným).
- **U recidivistov je výrazne viac zastúpený nepodmienečný trest odňatia slobody (35 % oproti 5 % u prvotrestaných)**, ale väčšie zastúpenie možno pozorovať aj v kategórii nepodmienečného trestu v kombinácii s alternatívnym (8,5 % oproti 2 %).
- **Zo všetkých osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, či už spolu s alternatívnym trestom alebo samostatne, je zastúpenie recidivistov 78 %-né**, kým zastúpenie prvotrestaných 22 %-né.

RECIDIVISTI A PRVOTRESTANÍ, KTORÝM BOL ULOŽENÝ NEPODMIENEČNÝ TREST ODŇATIA SLOBODY

- **Medzi osobami, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody počas celého sledovaného obdobia, dominujú recidivisti.**

- Spomedzi nepodmienečných trestov **súdy ukladajú prevažne trest odňatia slobody vo výmere do dvoch rokov.**
- Prevažná väčšina trestov odňatia slobody sa ukladá **osobám, ktoré sa dopustili ako najprísnejšie trestného činu prečinu.**
- Tak pri prečinoch, ako aj pri zločinoch od roku 2020 pozorujeme **nižší počet odsúdení na nepodmienečný trest odňatia slobody u prvotrestaných a naopak, rastúci počet daných trestov u recidivistov.**
- **Podiel recidivistov na všetkých odsúdených na trest odňatia slobody je najvyšší pri prečinoch (80 – 90 %), vysoký pri zločinoch (60 – 70 %) a relatívne nízky pri obzvlášť závažných zločinoch (40 – 50 %).**

ŠTRUKTÚRA VÝMERY NEPODMIENEČNÝCH TRESTOV A POČET OSÔB VO VÝKONE TRESTU ODŇATIA SLOBODY

- **Tresty do jedného roka boli uložené viac ako polovici (takmer 56 %) odsúdených na trest odňatia slobody, čo nominálne zodpovedá viac ako 3 000 odsúdeným ročne.**
- Na trest do troch mesiacov bolo odsúdených 6,5 % zo všetkých odsúdených na nepodmienečný trest odňatia slobody. Ak sa pripočítajú odsúdení s trestom **do šiestich mesiacov, pôjde spolu o skupinu 27 % nepodmienečne odsúdených - ročne približne 1 500 osôb (z toho približne 350 v kategórii do troch mesiacov).**
- **Tresty do štyroch rokov predstavovali podiel viac ako 85 % nepodmienečne odsúdených (spolu približne 4 700 osôb ročne).**
- Od roku 2012, a vo viacerých prípadoch po roku 2017, **sa vo výkone trestu odňatia slobody zvýšilo zastúpenie odsúdených s vyšším trestom (do 10, 15 či 25 rokov), kým zastúpenie osôb s nižším trestom kleslo (do 6 mesiacov, 1, 2 a 3 rokov).**
- **Priemerný ročný počet osôb vo výkone trestu odňatia slobody podľa zaradenia do príslušného stupňa stráženia je v sledovanom období rokov 2019 až 2021 nasledovný: 44 osôb mladistvých (0,5 %), 4 302 osôb v minimálnom stupni stráženia (49 %), 820 v strednom stupni (takmer 43,5 %) a 628 v maximálnom stupni (7 %).**

ZOHLADŇOVANIE POĽAHČUJÚCICH A PRITŤAŽUJÚCICH OKOLNOSTÍ

- Je zrejмый **výrazný rozdiel v prevažujúcom pomere poľahčujúcich a pritŤažujúcich okolností pri osobách bez ohľadu na to, ako o ich veci rozhodol súd a na druhej strane osobách, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody.**
- Kým v prvom prípade je pomer jasne v prospech poľahčujúcich okolností (takmer 50 % oproti 6 % - zvyšných 44 % predstavujú prípady, kedy žiadna z okolností neprevažovala), **u nepodmienečne odsúdených je tento pomer vyrovnanejší (22 % oproti 19 % pri takmer 60 % neprevažujúcich).**

POČET VYUŽITÍ TECHNOLOGIE ESMO

- **Minimum prípadov** nastáva v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom v trestnej veci a nezachytáva situácie, keď bola kontrola technickými prostriedkami uložená ako súčasť trestu, resp. v agende probácie či väzenstve. Najčastejšie v týchto prípadoch mohlo ísť o **kontroly, ktoré súvisia s nahradením väzby.**

- **Využitie kontroly technickými prostriedkami v probácii od roku 2018 do roku 2021 rastie**, najskôr skokovo – takmer na trojnásobok a v ostatných troch rokoch približne o 30 pridelených vecí ročne, hoci celkový počet pridelených vecí do roku 2021 konštantne klesal (z takmer 6 800 v roku 2018 na 5 100 v roku 2021). **V roku 2022 však možno pozorovať opačný vývoj**, a to rast pridelených probácií na viac ako 6 100 a pokles kontroly technickými prostriedkami na 334.

ANALÝZA POČTU TRESTNÝCH ČINOV S KVALIFIKAČNÝM ZNAKOM ŠKODY (266 AŽ 500 / 700 EUR)

- **Prevažnú časť trestných činov, ktoré spadajú do zadaných kategórií, tvorí trestný čin krádeže podľa § 212 TZ (takmer 1 200 do 500 EUR a takmer 500 ďalších do 700 EUR za štyri roky), nasledovaný trestnými činmi poškodzovania cudzej veci podľa § 245 TZ (necelých 600 do 500 EUR a ďalších vyše 300 do 700 EUR) a podvodu podľa § 221 TZ (takmer 400 do 500 EUR a ďalších viac ako 150 do 700 EUR).**

ZÁUJEM POŠKODENÉHO V TRESTNOM KONANÍ A POČET VECÍ, V KTORÝCH BOLI POŠKODENÍ ODKÁZANÍ NA CIVILNÉ KONANIE

- V súčasnosti tvoria **osoby, v ktorých veci je súdne konanie vybavené zmierom alebo podmieneným zastavením, spoločne necelé 1 % všetkých prípadov.**
- V sledovanom období je v priemere len niečo vyše štvrtine poškodených (27 %) celkom a len 6 % aspoň v časti priznaný nárok na náhradu škody priamo v trestnom konaní.

2. PREHĽAD UKLADANIA ALTERNATÍVNYCH TRESTOV

Prehľad ukladania alternatívnych trestov je rozdelený na niekoľko častí. V prvej časti sa pozornosť sústreďuje na **počet osôb**, ktorým bol právoplatným rozhodnutím súdu uložený trest (alebo kombinácia trestov), a to v členení na širšie kategórie vychádzajúce z druhu trestu a v kontexte s nepodmienečným odsúdením na výkon trestu odňatia slobody:

- ALT - PO bez INE - Podmienečný odklad výkonu trestu odňatia slobody ako alternatívny trest bez kombinácie s iným alternatívnym trestom
- ALT - INE - Alternatívne tresty (napr. trest zákazu činnosti, trest povinnej práce, trest domáceho väzenia, trest prepadnutia veci a pod., vrátane upustenia či podmienečného upustenia od potrestania, upustenia od súhrnného a ďalšieho trestu a neuloženia trestu)
- ALT - PO + INE - Podmienečný odklad výkonu trestu odňatia slobody v kombinácii s iným alternatívnym trestom
- NEPO - Nepodmienečný trest odňatia slobody
- NEPO + ALT - Nepodmienečný trest odňatia slobody v kombinácii s alternatívnym trestom.

TAB. 1: Počet osôb podľa kategórií kombinácií trestov za roky 2018 až 2022

Počet osôb s danou kombináciou trestu	2018		2019		2020		2021		2022		2018-2022	
	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Ročný priemer	Podiel na kat.
ALT - PO bez INE	12 790	43,5%	11 688	41,1%	10 147	40,0%	8 839	37,4%	9 615	38,1%	10 616	40,2%
ALT - INE	5 836	19,9%	6 062	21,3%	5 237	20,6%	4 753	20,1%	5 213	20,6%	5 420	20,5%
ALT - PO + INE	4 829	16,4%	4 960	17,4%	4 869	19,2%	4 976	21,0%	5 211	20,6%	4 969	18,8%
NEPO	4 917	16,7%	4 595	16,2%	4 022	15,8%	3 777	16,0%	3 882	15,4%	4 239	16,0%
NEPO + ALT	1 013	3,4%	1 126	4,0%	1 117	4,4%	1 297	5,5%	1 333	5,3%	1 177	4,5%
Spolu	29 385	100,0%	28 431	100,0%	25 392	100,0%	23 642	100,0%	25 254	100,0%	26 421	100,0%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Spomedzi zvolených kategórií má počas sledovaného obdobia z hľadiska počtu osôb, ktorým bol uložený trest (TAB 1), **najväčšie zastúpenie podmienečný odklad výkonu trestu odňatia slobody ako alternatívny trest bez kombinácie s iným alternatívnym trestom (vyše 40 %)**. Nasledujú klasicky ponímané alternatívne tresty spolu s prípadmi upustenia či podmienečného upustenia od potrestania, upustenia od súhrnného a ďalšieho trestu a neuloženia trestu s podielom vyše 20 %, kombinácie podmienečného odsúdenia so štandardnými alternatívnymi trestmi (s ročným priemerom takmer 19 %) a napokon nepodmienečné tresty odňatia slobody ukladané samostatne (16 %) alebo v kombinácii s alternatívnym trestom (4,5 %).

V priebehu sledovaného obdobia možno v štruktúre druhov trestov pozorovať postupný pokles podielu samostatne ukladaných podmienečných odsúdení (z viac ako 43 % v roku 2018 na

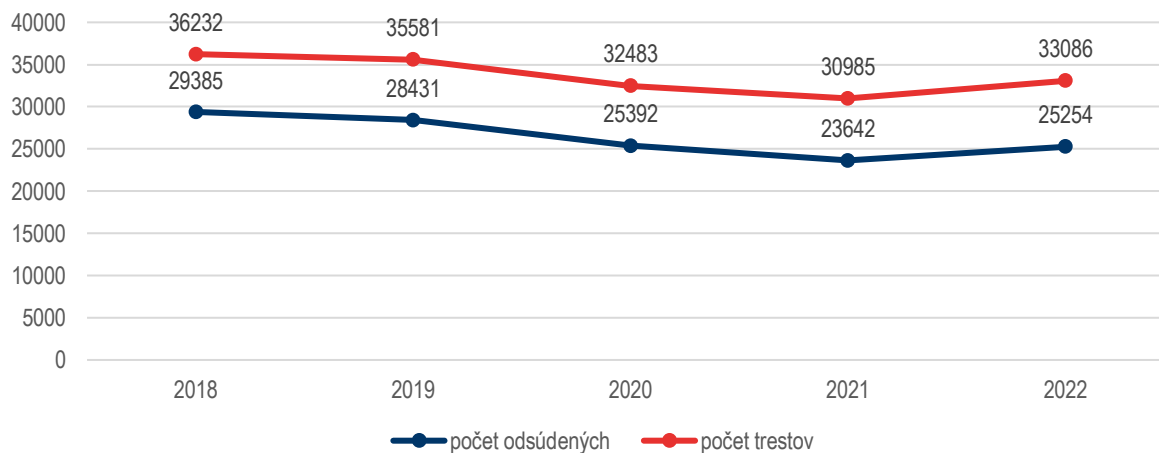
vyše 37 % v roku 2021, resp. 38 % v roku 2022), nárast ich kombinácie s inými alternatívnymi trestmi (zo 16 % na 21 %), ale tiež mierny nárast využívania alternatívnych trestov popri treste odňatia slobody (z 3 % na viac ako 5 %).

Podrobnejší pohľad poskytujú nasledujúce tabuľky (TAB. 2 až 5), v ktorých sa neuvádzajú počty osôb s určitou kombináciou trestov, ale jednotlivito **počty uložených trestov**¹ (či už samostatne alebo v kombinácii – z uvedeného dôvodu je počet trestov určitého druhu či kategórie vyšší ako počet trestaných osôb s trestom určitého druhu alebo kategórie). Tento prehľad rozdeľuje tresty do detailnejšej štruktúry, dopĺňa ich jednak o podiely konkrétneho druhu trestu na všetkých uložených trestoch v sledovanom období a jednak o počet a podiel, v ktorom bol určitý druh trestu uložený recidivistom.

Prehľad je rozdelený do štyroch tabuliek, z ktorých prvá (TAB. 2) obsahuje údaje za celé skúmané obdobie a ročný priemer, druhá (TAB. 3) údaje samostatne za obdobie rokov 2018 a 2019 a tretia so štvrtou (TAB. 4, 5) za roky 2020 a 2021, resp. 2021 a 2022.

V prípade porovnávania počtu jednotlivých trestov v priebehu sledovaného obdobia (GRAF 1) je potrebné mať na pamäti, že celkový počet udelených trestov, podobne ako počet odsúdených od roku 2018 do roku 2021 postupne klesal a znovu začal rásť až v roku 2022. Pre vylúčenie skresľujúceho efektu sme sa ďalej zamerali na štruktúru uložených trestov nielen z hľadiska ich počtu, ale aj podielu daného trestu na všetkých uložených trestoch.

GRAF 1: Počet odsúdených a počet uložených trestov v období rokov 2018 až 2022

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Z hľadiska druhu trestu počas celého obdobia (TAB. 2) **dominuje podmienený odklad výkonu trestu odňatia slobody bez uloženia primeraných obmedzení a povinností (s priemerným podielom takmer 35 %)**. Výrazné zastúpenie má tiež zákaz činnosti vedenia

¹ Počet uložených trestov zahŕňa tresty uložené v odsudzujúcom rozsudku, resp. vyplývajúce zo schválenej dohody o vine a treste. Nezahŕňa počet trestov vyplývajúcich z premeny trestu.

motorových vozidiel (19 %). Medzi najviac ukladané druhy trestov patria tiež tresty odňatia slobody s minimálnym a stredným stupňom stráženia (oba približne 8 %), podmienené odsúdenie s primeranými obmedzeniami a povinnosťami, resp. s probačným dohľadom a peňažný trest (v priemere 6 až 8 %). Rastie zastúpenie zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel (zo 17 % na 20 %) a klesá podiel podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody bez uloženia primeraných obmedzení a povinností (z 36 % na 33 %).

TAB. 2: Počet uložených trestov podľa druhov trestov za roky 2018 až 2022 s podielom recidivistov

Druh trestu		2018-2022					
		SPOLU	ROČNÝ PRIEMER	PODIEL	z toho:		
					recidivisti spolu	recidivisti - ročný priemer	podiel recidiv.
NEPO	NEPO - mladistvý	338	68	0,2%	236	47	69,8%
	NEPO s min. s. s.	12 846	2 569	7,6%	8 823	1 765	68,7%
	NEPO so stred. s. s.	13 563	2 713	8,1%	11 952	2 390	88,1%
	NEPO s max. s. s.	323	65	0,2%	173	35	53,6%
	NEPO - doživotie s možnosťou PP	18	4	0,0%	11	2	61,1%
	NEPO - doživotie bez možnosti PP	4	1	0,0%	2	0	50,0%
PO	PO bez uložen. primer. obmedz. a povin.	58 305	11 661	34,6%	13 024	2 605	22,3%
	PO s uložen. primer. obmedz. a povin.	11 940	2 388	7,1%	3 049	610	25,5%
	PO s probačným dohľadom	10 610	2 122	6,3%	2 946	589	27,8%
Zákaz činnosti	ZČ vedenia motor. Vozidiel	31 952	6 390	19,0%	7 455	1 491	23,3%
	ZČ výkonu zamestnania	105	21	0,1%	15	3	14,3%
	ZČ výkonu povolania	116	23	0,1%	26	5	22,4%
	ZČ výkonu funkcie	532	106	0,3%	103	21	19,4%
	ZČ iný	661	132	0,4%	155	31	23,4%
Zákaz účasti	zákaz účasti na verej. podujatiach - nešpecifikované	11	2	0,0%	3	1	27,3%
	zákaz účasti na verej. podujatiach - športové podujatia	77	15	0,0%	23	5	29,9%
	zákaz účasti na verej. podujatiach - iné verejné podujatia	3	1	0,0%	1	0	33,3%
Ostatné	upustenie od potrestania (podľa § 334 Tr. por.)	69	14	0,0%	18	4	26,1%
	podmienené upustenie od potrestania (podľa § 334 Tr. por.)	59	12	0,0%	10	2	16,9%
	domáce väzenie (TDV)	252	50	0,1%	170	34	67,5%
	povinná práca (TPP)	5 542	1 108	3,3%	2 419	484	43,6%
	prepádnutie majetku	164	33	0,1%	26	5	15,9%
	prepádnutie vecí	5 687	1 137	3,4%	2 036	407	35,8%
	peňažný trest (PT)	13 589	2 718	8,1%	1 992	398	14,7%
	vyhostenie	927	185	0,6%	37	7	4,0%
	zákaz pobytu	528	106	0,3%	300	60	56,8%
	strata vojenskej hodnosti	1	0	0,0%	0	0	0,0%
iný trest	145	29	0,1%	64	13	44,1%	
SPOLU:		168 367	33 673	100,0%	55 069	11 014	32,7%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 3: Počet uložených trestov podľa druhov trestov za rok 2018 a 2019 s podielom recidivistov

Druh trestu		2018				2019			
		SPOLU	Podiel	z toho:		SPOLU	Podiel	z toho:	
				recidivisti	podiel recidiv.			recidivisti	podiel recidiv.
NEPO	NEPO - mladistvý	97	0,3%	68	70,1%	92	0,3%	67	72,8%
	NEPO s min. s. s.	2 915	8,0%	1 968	67,5%	2 733	7,7%	1 907	69,8%
	NEPO so stred. s. s.	2 843	7,8%	2 469	86,8%	2 845	8,0%	2 507	88,1%
	NEPO s max. s. s.	71	0,2%	42	59,2%	50	0,1%	27	54,0%
	NEPO - doživotie s možnosťou PP	10	0,0%	6	60,0%	2	0,0%	2	100,0%
	NEPO - doživotie bez možnosti PP	3	0,0%	1	33,3%	0	0,0%	0	
PO	PO bez ulož. primer. obmedz. a povin.	13 235	36,5%	3 029	22,9%	12 584	35,4%	2 790	22,2%
	PO s ulož. primer. obmedz. a povin.	2 918	8,1%	712	24,4%	2 456	6,9%	610	24,8%
	PO s probačným dohľadom	1 980	5,5%	578	29,2%	2 224	6,3%	610	27,4%
Zákaz činnosti	ZČ vedenia motor. Vozidiel	6 300	17,4%	1 406	22,3%	6 535	18,4%	1 525	23,3%
	ZČ výkonu zamestnania	29	0,1%	4	13,8%	21	0,1%	4	19,0%
	ZČ výkonu povolania	33	0,1%	6	18,2%	24	0,1%	6	25,0%
	ZČ výkonu funkcie	109	0,3%	21	19,3%	112	0,3%	27	24,1%
	ZČ iný	150	0,4%	36	24,0%	127	0,4%	27	21,3%
Zákaz účasti	zákaz účasti na verej. podujatiach - nešpecifikované	1	0,0%	0	0,0%	7	0,0%	0	0,0%
	zákaz účasti na verej. podujatiach - športové podujatia	8	0,0%	3	37,5%	22	0,1%	4	18,2%
	zákaz účasti na verej. podujatiach - iné verejné podujatia	1	0,0%	1	100,0%	0	0,0%	0	
Ostatné	upustenie od potrestania (podľa § 334 Tr. por.)	21	0,1%	13	61,9%	12	0,0%	3	25,0%
	podmienečné upustenie od potrestania (podľa § 334 Tr. por.)	24	0,1%	7	29,2%	9	0,0%	1	11,1%
	domáce väzenie (TDV)	28	0,1%	16	57,1%	68	0,2%	40	58,8%
	povinná práca (TPP)	1 085	3,0%	505	46,5%	1 196	3,4%	532	44,5%
	prepadnutie majetku	24	0,1%	5	20,8%	28	0,1%	6	21,4%
	prepadnutie vecí	990	2,7%	339	34,2%	1 097	3,1%	388	35,4%
	peňažný trest (PT)	3 000	8,3%	473	15,8%	3 016	8,5%	440	14,6%
	vyhostenie	268	0,7%	8	3,0%	176	0,5%	7	4,0%
	zákaz pobytu	89	0,2%	40	44,9%	100	0,3%	43	43,0%
	strata vojenskej hodnosti					1	0,0%	0	0,0%
	iný trest					44	0,1%	19	43,2%
SPOLU:		36 232	100,0%	11 756	32,4%	35 581	100,0%	11 592	32,6%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 4: Počet uložených trestov podľa druhov trestov za rok 2020 a 2021 s podielom recidivistov

Druh trestu		2020				2021			
		SPOLU	Podiel	z toho:		SPOLU	Podiel	z toho:	
				recidivisti	podiel recidiv.			recidivisti	podiel recidiv.
NEPO	NEPO - mladistvý	65	0,2%	43	66,2%	46	0,1%	31	67,4%
	NEPO s min. s. s.	2 448	7,5%	1 621	66,2%	2 366	7,6%	1 659	70,1%
	NEPO so stred. s. s.	2 564	7,9%	2 232	87,1%	2 595	8,4%	2 307	88,9%
	NEPO s max. s. s.	62	0,2%	40	64,5%	65	0,2%	29	44,6%
	NEPO - doživotie s možnosťou PP	1	0,0%	1	100,0%	4	0,0%	2	50,0%
	NEPO - doživotie bez možnosti PP	0	0,0%	0		0	0,0%	0	
PO	PO bez ulož. primer. obmedz. a povin.	11 345	34,9%	2 382	21,0%	10 362	33,4%	2 359	22,8%
	PO s ulož. primer. obmedz. a povin.	2 299	7,1%	551	24,0%	1 999	6,5%	562	28,1%
	PO s probačným dohľadom	1 932	5,9%	481	24,9%	1 996	6,4%	559	28,0%
Zákaz činnosti	ZČ vedenia motor. Vozidiel	6 176	19,0%	1 365	22,1%	6 383	20,6%	1 588	24,9%
	ZČ výkonu zamestnania	22	0,1%	2	9,1%	18	0,1%	3	16,7%
	ZČ výkonu povolania	23	0,1%	5	21,7%	19	0,1%	6	31,6%
	ZČ výkonu funkcie	108	0,3%	16	14,8%	85	0,3%	22	25,9%
	ZČ iný	122	0,4%	23	18,9%	123	0,4%	34	27,6%
Zákaz účasti	zákaz účasti na verej. podujatiach - nešpecifikované	1	0,0%	1	100,0%	1	0,0%	1	100,0%
	zákaz účasti na verej. podujatiach - športové podujatia	25	0,1%	6	24,0%	13	0,0%	4	30,8%
	zákaz účasti na verej. podujatiach - iné verejné podujatia	2	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	
Ostatné	upustenie od potrestania (podľa § 334 Tr. por.)	12	0,0%	0	0,0%	10	0,0%	0	0,0%
	podmienečné upustenie od potrestania (podľa § 334 Tr. por.)	7	0,0%	0	0,0%	7	0,0%	2	28,6%
	domáce väzenie (TDV)	64	0,2%	44	68,8%	51	0,2%	37	72,5%
	povinná práca (TPP)	1 152	3,5%	480	41,7%	922	3,0%	394	42,7%
	prepadnutie majetku	23	0,1%	2	8,7%	41	0,1%	8	19,5%
	prepadnutie vecí	1 166	3,6%	379	32,5%	1 170	3,8%	447	38,2%
	peňažný trest (PT)	2 554	7,9%	357	14,0%	2 413	7,8%	340	14,1%
	vyhostenie	189	0,6%	12	6,3%	171	0,6%	7	4,1%
	zákaz pobytu	88	0,3%	46	52,3%	98	0,3%	76	77,6%
	strata vojenskej hodnosti	0	0,0%	0		0	0,0%	0	
	iný trest	33	0,1%	17	51,5%	27	0,1%	13	48,1%
SPOLU:		32 483	100,0%	10 106	31,1%	30 985	100,0%	10 491	33,9%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 5: Počet uložených trestov podľa druhov trestov za rok 2021 a 2022 s podielom recidivistov

Druh trestu		2021				2022			
		SPOLU	Podiel	z toho:		SPOLU	Podiel	z toho:	
				recidivisti	podiel recidiv.			recidivisti	podiel recidiv.
NEPO	NEPO - mladistvý	46	0,1%	31	67,4%	38	0,1%	27	71,1%
	NEPO s min. s. s.	2 366	7,6%	1 659	70,1%	2 384	7,2%	1 668	70,0%
	NEPO so stred. s. s.	2 595	8,4%	2 307	88,9%	2 716	8,2%	2 437	89,7%
	NEPO s max. s. s.	65	0,2%	29	44,6%	75	0,2%	35	46,7%
	NEPO - doživotie s možnosťou PP	4	0,0%	2	50,0%	1	0,0%	0	0,0%
	NEPO - doživotie bez možnosti PP	0	0,0%	0		1	0,0%	1	100,0%
PO	PO bez ulož. primer. obmedz. a povin.	10 362	33,4%	2 359	22,8%	10 779	32,6%	2 464	22,9%
	PO s ulož. primer. obmedz. a povin.	1 999	6,5%	562	28,1%	2 268	6,9%	614	27,1%
	PO s probačným dohľadom	1 996	6,4%	559	28,0%	2 478	7,5%	718	29,0%
Zákaz činnosti	ZČ vedenia motor. Vozidiel	6 383	20,6%	1 588	24,9%	6 558	19,8%	1 571	24,0%
	ZČ výkonu zamestnania	18	0,1%	3	16,7%	15	0,0%	2	13,3%
	ZČ výkonu povolania	19	0,1%	6	31,6%	17	0,1%	3	17,6%
	ZČ výkonu funkcie	85	0,3%	22	25,9%	118	0,4%	17	14,4%
	ZČ iný	123	0,4%	34	27,6%	139	0,4%	35	25,2%
Zákaz účasti	zákaz účasti na verej. podujatiach - nešpecifikované	1	0,0%	1	100,0%	1	0,0%	0	0,0%
	zákaz účasti na verej. podujatiach - športové podujatia	13	0,0%	4	30,8%	9	0,0%	6	66,7%
	zákaz účasti na verej. podujatiach - iné verejné podujatia	0	0,0%	0		0	0,0%	0	
Ostatné	upustenie od potrestania (podľa § 334 Tr. por.)	10	0,0%	0	0,0%	14	0,0%	2	14,3%
	podmienečné upustenie od potrestania (podľa § 334 Tr. por.)	7	0,0%	2	28,6%	12	0,0%	0	0,0%
	domáce väzenie (TDV)	51	0,2%	37	72,5%	41	0,1%	33	80,5%
	povinná práca (TPP)	922	3,0%	394	42,7%	1 187	3,6%	508	42,8%
	prepadnutie majetku	41	0,1%	8	19,5%	48	0,1%	5	10,4%
	prepadnutie vecí	1 170	3,8%	447	38,2%	1 264	3,8%	483	38,2%
	peňažný trest (PT)	2 413	7,8%	340	14,1%	2 606	7,9%	382	14,7%
	vyhostenie	171	0,6%	7	4,1%	123	0,4%	3	2,4%
	zákaz pobytu	98	0,3%	76	77,6%	153	0,5%	95	62,1%
	strata vojenskej hodnosti	0	0,0%	0		0	0,0%	0	
	iný trest	27	0,1%	13	48,1%	41	0,1%	15	36,6%
SPOLU:		30 985	100,0%	10 491	33,9%	33 086	100,0%	11 124	33,6%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

3. VÝMERY VYBRANÝCH ALTERNATÍVNYCH TRESTOV

Nižšie priblížime **stručný prehľad zahŕňajúci výmery vybraných alternatívnych trestov**, a to trestu povinnej práce, trestu zákazu pobytu, zákazu činnosti a domáceho väzenia. Taktiež spomenieme najčastejšie výšky peňažného trestu, ktoré súdy odsúdeným ukladajú v sledovanom období.

Trest povinnej práce (TAB. 6, 7) sa najčastejšie ukladá v dĺžke 100 alebo 200 hodín. Každá z týchto výmer je uložená približne v 16,5 % trestov povinnej práce. Často využívané sú tiež výmery 150, 300, 80, 120 a 250 hodín (spoločne ďalších 43 % trestov povinnej práce). V priemere sa jednému odsúdenému tento trest uloží v dĺžke 156 hodín, pričom od roku 2018 táto výmera postupne klesla z pôvodných 161 na dnešných 150 hodín.

Za obdobie ostatných piatich rokov súdy uložili viac ako 860 000 hodín trestu povinnej práce. Najmenej (140 000) v roku 2021, kedy pozorujeme aj najnižší počet odsúdených a najviac (190 000) v roku 2019, ktorý je z hľadiska počtu osôb, ktorým bol uložený tento druh trestu, porovnateľný s rokom 2022, kedy evidujeme približne o 13 000 hodín povinnej práce menej. S výnimkou roku 2019 sú každoročné počty odsúdených s týmto trestom na približne rovnakej úrovni. Podiel odsúdených s trestom povinnej práce na všetkých odsúdených sa pohybuje v rozmedzí od 3,7 % v roku 2018 do 4,7 % v roku 2022.

TAB. 6: Prehľad o uložených trestoch povinnej práce za 2018 až 2022

Trest povinnej práce	2018	2019	2020	2021	2022	Celkom 2018-2022
Počet odsúdených s daným trestom	1 085	1 196	1 152	922	1 187	5 542
Súčet dĺžky TPP (v hodinách)	174 433	191 029	182 555	139 978	177 986	865 981
Priemerná dĺžka TPP na osobu	161	160	158	152	150	156
Celkom odsúdených	29 385	28 431	25 392	23 642	25 254	132 104
Podiel odsúdených s TPP na všetkých odsúdených	3,7%	4,2%	4,5%	3,9%	4,7%	4,2%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 7: Počet odsúdených s najčastejšou výmerou trestu povinnej práce za 2018 až 2022

Výmera trestu povinnej práce (v hodinách)	2018	2019	2020	2021	2022	Celkom 2018-2022	Podiel na všetkých výmerách trestu
100	179	208	179	156	190	912	16,5%
200	176	200	196	148	180	900	16,2%
150	136	163	156	106	153	714	12,9%
300	114	129	104	88	89	524	9,5%
80	77	101	83	81	87	429	7,7%
120	54	68	94	70	100	386	7,0%
250	70	78	69	39	74	330	6,0%
Celkom odsúdených s uloženým TPP	1085	1196	1152	922	1187	5542	100,0%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Pri treste zákazu pobytu sa najčastejšie stretávame s obdobím zákazu pobytu na 36 alebo 24 mesiacov (spolu tvoria viac ako 2/3 zákazov pobytu), v prípade zákazu činnosti je to najčastejšie 24 mesiacov (štvrtina týchto zákazov), nasledovaných zákazmi na 36, 18, 12, 30,

72 a 48 mesiacov (spoločne ďalšia viac ako polovica zázakov činnosti) a pri treste domáceho väzenia sú najčastejšie prípady jeho uloženia na 6 a 12 mesiacov – spoločne viac ako 41 % trestov domáceho väzenia.

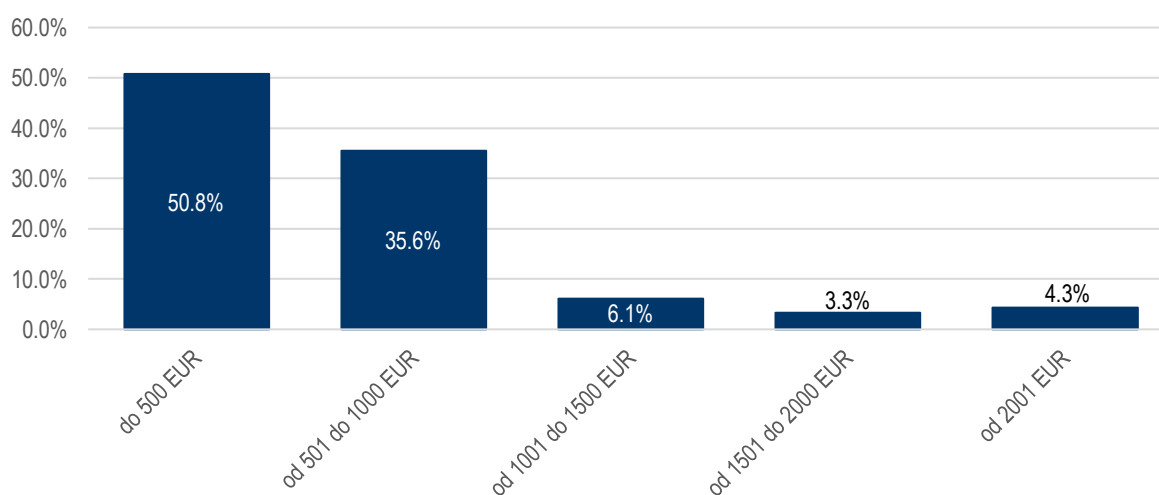
Ak je uložený peňažný trest, tento sa najviac ukladá v sume 500 EUR (viac ako 16 % peňažných trestov), no častý je tiež trest v sumách 300, 1000, 600, 400 a 800 EUR. Spoločne tieto špecifické sumy tvoria ďalších viac ako 47 % peňažných trestov. V desiatkach prípadov sa vyskytujú tiež peňažné tresty nad 10 000 EUR.

Pre účely ďalšieho spracovania a analýzy dát boli jednotlivé sumy uložených trestov kategorizované do piatich hladín – peňažné tresty do 500 eur, od 501 do 1 000 eur, od 1 001 do 1 500 eur, od 1 501 do 2 000 eur a nad 2 000 eur.

Ak porovnáme rozsahy jednotlivých hladín trestov (pri rozdelení hladín na každých 500 eur), možno pozorovať najväčšiu rozmanitosť pri ukladaní konkrétnej výšky peňažného trestu v hladine do 500 eur a o niečo nižšiu v hladine od 501 do 1 000 eur. V sumách od 1 000 a od 1 500 eur sa následne vyskytuje stále menej trestov v rozličnej výške.

O aplikácii peňažných trestov to poskytuje dôležitú informáciu. Napriek tomu, že súd v zmysle § 56 TZ môže uložiť peňažný trest od 160 eur do 331 930 eur, **prevažná väčšina peňažných trestov sa koncentruje na nízke hladiny**. Približne polovica peňažných trestov sa uloží v sume do 500 eur a ďalšia viac ako tretina v sume od 500 do 1 000 eur. Celkovo sa viac ako 95 % všetkých peňažných trestov ukladá v hladine do 2 000 eur.

GRAF 2: Podiel osôb, ktorým bol uložený peňažný trest (samostatne alebo v kombinácii s iným trestom) v rokoch 2018 až 2022 podľa hladiny peňažného trestu

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

4. PODMIENEČNÝ ODKLAD VÝKONU TRESTU ODŇATIA SLOBODY

Osobitnú pozornosť si zasluhuje najčastejšie ukladaný – podmiennečný odklad výkonu trestu odňatia slobody. Pre účely tohto prehľadu bola v prostredí ministerstva historicky prvýkrát využitá extrakcia a textová analýza rozhodnutí v trestných veciach uverejnených na <https://obcan.justice.sk/opendata>, spolu s prepojením na oficiálnu súdnu štatistiku poskytovanú súdmi.

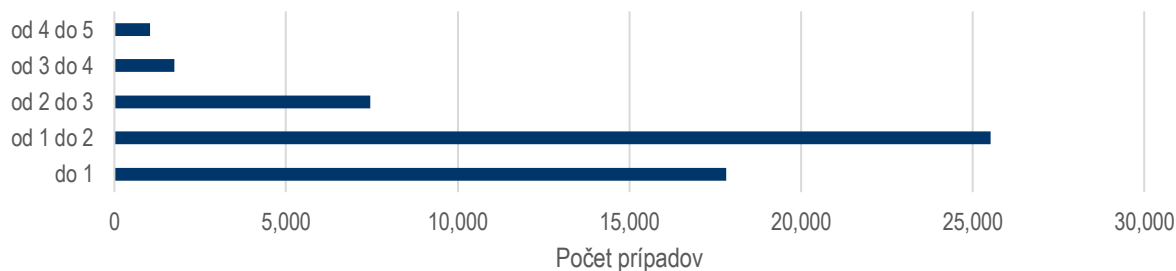
Analýza pracuje len s tými štatistickými listmi, v ktorých bol za obdobie 2018 - október 2022 vyznačený ako druh trestu podmiennečný odklad výkonu trestu odňatia slobody. Ten sa vyskytol za sledované obdobie v približne 63 000 prípadoch, kde bola vec právoplatne vybavená. Napárovať texty rozhodnutí nebolo možné v približne 10 % záznamov z pôvodného datasetu, a to najmä pre absenciu zverejnených súdnych rozhodnutí. Pripravený model sa vysporiadal s rôznymi štýlmi písania rozhodnutí a automaticky spracoval takmer 58 000 textov rozhodnutí, pričom potrebný údaj nenašiel len v približne 3 000 prípadoch. Úspešnosť modelu pri nájdení dĺžky podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody je z pohľadu tohto kritéria skoro 95 %.²

Priemerná dĺžka podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody za sledované obdobie predstavovala 21 mesiacov (1 rok a 9 mesiacov). Medián (stredná hodnota v usporiadanom rade hodnôt) bol ešte nižší, a to 18 mesiacov (1 rok a 6 mesiacov).

Najčastejšie sa dĺžka podmiennečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody určila v kategórii od jedného do dvoch rokov (tretina prípadov). Väčšina podmiennečných odkladov dosahuje dĺžku nižšiu ako tri roky. Skúšobná doba podmiennečných odkladov výkonu trestu odňatia slobody vyššia ako 3 roky sa vyskytuje len v približne 5 % (2 785 z 53 593 prípadov celkovo) sledovaných prípadov.

² Ako každý model, tak aj ten opisovaný vyššie má svoje limity. Texty niektorých rozhodnutí môžu obsahovať určité chyby, ako napríklad chyby v písaní, s ktorými model nepočíta a môže sa stať, že preberie chybný údaj. Takisto je možné, že podmienky, ktoré sú v rámci modelu nastavené, budú spĺňať aj také textové reťazce, ktoré nie sú hľadaným údajom. Na zistenie úspešnosti modelu vo vzťahu k hľadaným údajom sa používajú metódy, v rámci ktorých sa vyberie náhodná vzorka textov rozhodnutí a manuálne sa hľadá potrebný údaj. Veľkosť vzorky závisí od veľkosti celého súboru dát, avšak v tomto prípade by mohlo ísť približne o 1000 rozhodnutí. Výsledky manuálneho kódovania sa následne porovnávajú s výsledkami modelu v tých istých rozhodnutiach a určí sa úspešnosť modelu. V tomto prípade pre nedostatok času a obmedzené kapacity nemohla byť takáto skúška vykonaná. Napriek tomu pri náhodnej kontrole výsledkov na menšom množstve prípadov sa javí, že model je v extrakcii potrebného údaju vysoko úspešný.

GRAF 3: Skúšobné doby podmieneného odkladu výkonu trestu podľa kategórií

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Najčastejšie sa trest podmienne odkladá (TAB. 8) pri trestnom čine ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona. V sledovanom období to bolo v 11 039 prípadoch (17,5 % zo všetkých prípadov). Priemerná dĺžka určenej skúšobnej doby pritom dosiahla približne 17 mesiacov. Druhým najčastejším trestným činom, čo sa podmieneného odkladu výkonu trestu týka, je trestný čin krádeže podľa § 212 Trestného zákona (9 813 prípadov, čo predstavuje 15,5 % zo všetkých prípadov). Tretím trestným činom, pri ktorom sa najčastejšie odkladá výkon trestu, je trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Trestného zákona (5 148 prípadov, čo predstavuje 8,2 % zo všetkých prípadov). Pri tomto trestnom čine sa priemerne určuje skúšobná doba asi 21 mesiacov.

TAB. 8: Počty a priemerná dĺžka skúšobnej doby podľa TČ a ich kombinácií (10 najčastejších)

Paragraf TZ	Počet všetkých	Počet nájdených dĺžok	Priemerná dĺžka (mesiace)
NTZ - 289	11 039	9 728	17,34
NTZ - 212	9 813	8 399	17,94
NTZ - 207	5 148	4 339	20,79
NTZ - 211	3 924	3 208	16,90
NTZ - 360	2 323	2 077	19,58
NTZ - 348	2 150	1 862	19,63
NTZ - 156, NTZ - 364	1 580	1 335	20,47
NTZ - 364	1 577	1 338	17,74
NTZ - 221	1 342	1 150	26,26
NTZ - 157	1 372	1 168	19,58

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Ak sa pozrieme len na tie trestné činy a ich kombinácie, pri ktorých bola dĺžka skúšobnej doby nájdená aspoň v 500 prípadoch (TAB. 9), tak v priemere najdlhšia skúšobná doba sa určuje pri trestnom čine neoprávneného prechovávaní omamných a psychotropných látok podľa § 172 Trestného zákona. Táto dosahuje priemernú hodnotu skoro 35 mesiacov. Naopak, najkratšiu skúšobnú dobu z tejto množiny trestných činov súdy určujú pri trestnom čine ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. Pri tomto trestnom čine sa určuje skúšobná doba priemerne na vyše 14 mesiacov.

TAB. 9: Počty a priemerná dĺžka skúšobnej doby podľa TČ a ich kombinácií (nad 500 nájdených dĺžok)

Paragraf TZ	Počet všetkých	Počet nájdených dĺžok	Priemerná dĺžka (mesiace)
NTZ - 172	901	755	34,68
NTZ - 221	1 372	1 150	26,26
NTZ - 201	708	628	25,40
NTZ - 213	802	638	22,89
NTZ - 219	640	518	20,84
NTZ - 207	5 148	4 339	20,79
NTZ - 156, NTZ - 364	1 580	1 335	20,47
NTZ - 156	587	507	20,27
NTZ - 194	1 091	935	20,03
NTZ - 348	2 150	1 862	19,63
NTZ - 360	2 323	2 077	19,58
NTZ - 157	1 342	1 168	19,58
NTZ - 171	1 132	975	19,15
NTZ - 278	1 164	849	18,28
NTZ - 212	9 813	8 399	17,94
NTZ - 364	1 577	1 338	17,74
NTZ - 289	11 039	9 728	17,34
NTZ - 211	3 924	3 208	16,90
NTZ - 245	795	664	16,19
NTZ - 158	794	696	14,46

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Výkon trestu bol podmiennečne odložený v 2 845 prípadoch, kde bol páchatelom mladistvý (TAB. 10). Priemerná dĺžka skúšobnej doby bola pritom súdmi určená v priemere na vyše 18 mesiacov. Pri páchateloch, ktorí neboli mladiství, bola priemerná dĺžka skúšobnej doby vyššia a dosahuje hodnotu vyše 21 mesiacov.

Zo všetkých podmiennečných odložení trestu v sledovanom období bol páchatel recidivistom v 14 590 prípadoch (TAB. 10). Pri určovaní skúšobnej doby boli pri takejto skupine osôb súdy prísnejšie, keďže jej priemerná dĺžka dosahuje približne 24 mesiacov, čo je o 4 mesiace viac ako pri osobách, ktoré neboli recidivistami (20 mesiacov).

TAB. 10: Počty a priemerná dĺžka skúšobnej doby - mladiství a recidivisti

	Mladistvý		Recidivista	
	Áno	nie	áno	nie
Počet všetkých	2 845	60 284	14 590	48 537
Počet nájdených dĺžok	2 419	51 174	11 991	41 600
Priemerná dĺžka (mesiace)	18,21	21,21	24,45	20,10

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

5. PREHĽAD UKLADANIA OCHRANNÝCH OPATRENÍ

Ochranné opatrenia sa využívajú minimálne. V priebehu sledovaného obdobia len pri 5 až 8 % osôb, o ktorých súd právoplatne rozhodol. Ak už je ochranné opatrenie uložené, z pohľadu **podielu osôb, ktorým bolo uložená niektorá z kombinácií ochranných opatrení**, ide najčastejšie o protialkoholické liečenie uložené samostatne (ambulantné alebo ústavné), samostatné protitoxikomanické liečenie (ambulantné či ústavné) a ochranný dohľad. Ďalšie kombinácie ochranných opatrení (napr. protialkoholické + protitoxikomanické a pod.) sa využívajú pri menej ako 0,5 % osôb. (TAB. 11).

TAB. 11: Podiel osôb, ktorým boli samostatne alebo v kombinácii uložené najčastejšie ukladané ochranné opatrenia za roky 2018 až 2022

Ochranné opatrenia (kombinácie)	2018	2019	2020	2021	2022	Celkom 2018-2022
protialkoholické ambul.	1,28%	1,16%	1,60%	1,73%	1,36%	1,41%
protialkoholické ústavné	0,93%	0,92%	0,98%	0,98%	0,85%	0,93%
protitoxikomanické ambul.	0,69%	0,86%	1,09%	1,04%	1,03%	0,93%
ochranný dohľad	0,57%	0,71%	0,97%	1,15%	1,10%	0,88%
protitoxikomanické ústavné	0,42%	0,62%	0,60%	0,70%	0,59%	0,58%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Upozorňujeme, že predchádzajúci pohľad neskúma počet uložených ochranných opatrení, ale počet osôb, ktorým bola uložená niektorá z častých kombinácií (vrátane samostatného uloženia) ochranných opatrení. Vzhľadom na rozmanitosť týchto kombinácií je tak potrebné zohľadniť, že konkrétne druhy ochranných opatrení majú pri ukladaní sankcií vyššie zastúpenie.

Počet uložených ochranných opatrení preto zobrazuje nasledujúca tabuľka (TAB. 12), z ktorej vyplýva, že ich využitie v ostatných rokoch rastie, a to aj napriek celkovému poklesu počtu odsúdených osôb – výnimkou je zatiaľ minulý rok, kedy počet odsúdených stúpol na počet ochranných opatrení klesol. Rast do roku 2021 možno pripísať predovšetkým zvyšujúcemu sa počtu ochranných dohľadov (z 253 na 425, resp. 434 v roku 2022) a protitoxikomanických liečení či už ústavnou (z 211 na 275, no len 233 v roku 2022) alebo ambulantnou formou (z 271 na 377 a v roku 2022 až 408). Postupne narastal aj počet zhabaní vecí (z 84 na 105, avšak v roku 2022 už len 86).

Okrem tendencie súdov viac využívať ochranný dohľad môže nárať súvisieť aj s meniacou sa štruktúrou trestnej činnosti, o ktorej súdy právoplatne rozhodli v ostatných piatich rokoch. Zaujímavý jav nastáva v súvislosti s protialkoholickým liečením, kde sa počet ambulantných liečení zrejme zvyšuje aj na úkor ústavných liečení. Pri psychiatrických liečeniach možno do roku 2021 pozorovať nárast ústavnej formy, no v roku 2022 už výraznú preferenciu ambulantných liečení. Minulý rok zaznamenali nárast ambulantnej formy aj protitoxikomanické a sexuologické liečenia.

TAB. 12: Počet ochranných opatrení za roky 2018 až 2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	Celkom 2018-2022	Ročný priemer	
ochranný dohľad	253	308	349	425	434	1 769	354	
ochranná výchova	5	5	6	11	5	32	6	
protialkoholické	ambulantné	438	399	477	515	428	2 257	451
	ústavné	354	341	318	302	289	1 604	321
psychiatrické	ambulantné	96	112	122	95	124	549	110
	ústavné	51	53	48	63	54	269	54
protitoxikomanické	ambulantné	271	338	379	377	408	1 773	355
	ústavné	211	272	231	275	233	1 222	244
sexuologické	ambulantné	19	25	30	20	27	121	24
	ústavné	30	27	22	22	18	119	24
iné	ambulantné	3	17	17	9	16	62	12
	ústavné	9	8	4	3	2	26	5
zhabanie vecí	84	75	78	105	86	428	86	
SPOLU	1 824	1 980	2 081	2 222	2 124	10 231	2 046	

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

6. POČET PREMENENÝCH TRESTOV

V sledovanom období rokov 2018 až 2021 (TAB. 14) dochádzalo najčastejšie k **premene podmienenečného odsúdenia**, čo súvisí s tým, že ide o najčastejšie ukladaný trest. Pri tomto druhu trestu došlo k premene na nepodmienečný spolu vo viac ako 5 800 prípadoch, v priemere takmer 1 500 premien ročne. V prípade premien iných trestov možno zväčša hovoriť o desiatkach prípadov ročne, najčastejšie priemerne vyše 120 premien peňažného trestu a takmer 100 premien trestu povinnej práce.

Z hľadiska „úspešnosti“ týchto alternatívnych trestov (TAB. 13), vypočítanej zjednodušene ako podiel premien určitého druhu trestu na ročnom priemere uložených trestov daného druhu, podmienenečné odsúdenie, trest domáceho väzenia a trest povinnej práce vykazujú 8,5 až 9 % podiel premien, kým pri peňažnom treste dochádza k premenám v 4,5 % prípadov.

Pri interpretácii týchto hodnôt je však na mieste istá miera opatrnosti, keďže vzhľadom na zmeny v celkovom počte uložených trestov v sledovanom období (a potenciálne v predchádzajúcich rokoch) môže dochádzať k miernemu skresleniu.

TAB. 13: Počet osôb, ktorým bol premenený trest a podiel na trestoch v rokoch 2018 až 2021

Počet osôb, ktorým bol premenený trest	Ročne premien trestov	Ročne uložených trestov	Podiel premien na uložených
z PO na NEPO	1 464	16 333	9,0%
z PT na NEPO	124	2 746	4,5%
z TDV na NEPO	5	53	8,5%
z TPP na NEPO	96	1 089	8,8%
Spolu	1 689	20 221	8,4%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Z hľadiska porovnania vybraných rokov (TAB. 14) stojí za pozornosť, že v roku 2019 došlo k výkyvu tak pri podmienenečnom treste, ako aj pri peňažnom treste. V oboch prípadoch možno pozorovať dočasný nárast počtu osôb, ktorým bol premenený trest na nepodmienečný. Pri peňažnom treste uvedené, síce v menšom rozsahu, no platí tiež v roku 2020, v ktorom sa vykazujú dvojnásobné hodnoty oproti rokom 2018 alebo 2021. Vzhľadom na to, že celkový počet je relatívne nízky, nie je vhodné z tohto vývoja usudzovať dlhodobé trendy.

TAB. 14: Počet osôb, ktorým bol premenený trest v rokoch 2018 až 2021

Počet osôb, ktorým bol premenený trest	2018	2019	2020	2021	Spolu	Priemer (2018-2021)
v tom z iného trestu na NEPO		34	27	15	76	25
v tom z PO na NEPO	1 378	1 554	1 452	1 472	5 856	1 464
v tom z PT na NEPO	75	230	114	77	496	124
v tom z TDV na NEPO	2	5	5	6	18	5
v tom z TPP na NEPO	116	112	88	68	384	96
Spolu	1 571	1 935	1 686	1 638	6 830	1 708

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

7. POČET RECIDÍV A POČET PRVOTRESTANÝCH

V predchádzajúcich tabuľkách (TAB. 2 až 5) sú uvedené **počty recidív vo vzťahu k uloženým trestom**, či už trestom odňatia slobody alebo alternatívnym trestom. Rovnako v týchto tabuľkách možno nájsť podiel recidivistov na konkrétnom uloženom treste.

Najväčšie zastúpenie z hľadiska podielu na konkrétnom uloženom treste majú recidivisti pri nepodmienečnom odsúdení na trest odňatia slobody so stredným stupňom stráženia (takmer 88 % trestaných daným trestom), nasledovanom odňatím slobody mladistvých a s minimálnym stupňom (približne 69 % zastúpenie). Najvyšší podiel pri alternatívnych trestoch možno pozorovať vo vzťahu k trestu domáceho väzenia (vyše dve tretiny trestaných týmto trestom) a pri treste zákazu pobytu (necelých 57 %).

V prehľade v nasledujúcej tabuľke (TAB. 15) je uvedený **počet a podiel recidivistov**, ktorým bola uložená kombinácia trestu v niektorej z označených kategórií:

- ALT - PO bez INE - Podmienečný odklad výkonu trestu odňatia slobody ako alternatívny trest bez kombinácie s iným alternatívnym trestom
- ALT - INE - Alternatívne tresty (napr. trest zákazu činnosti, trest povinnej práce, trest domáceho väzenia, trest prepadnutia veci a pod., vrátane upustenia či podmienečného upustenia od potrestania, upustenia od súhrnného a ďalšieho trestu a neuloženia trestu)
- ALT - PO + INE - Podmienečný odklad výkonu trestu odňatia slobody v kombinácii s iným alternatívnym trestom
- NEPO - Nepodmienečný trest odňatia slobody
- NEPO + ALT - Nepodmienečný trest odňatia slobody v kombinácii s alternatívnym trestom.

Tieto sú následne porovnané s počtom a podielom prvotrestaných v rovnakých kategóriách (TAB. 16). Tabuľka 17 obsahuje počet a podiel recidivistov a prvotrestaných bez ohľadu na kategóriu uložených trestov (TAB. 17). Zo vzájomného porovnania možno zjednodušene uzavrieť, že pomer recidivistov k prvotrestaným je v ostatných piatich rokoch približne v pomere 1/3 k 2/3 (v priemere ročne 9 777 - 37 % recidivistov k 16 644 - 63 % prvotrestaným), a to aj napriek tomu, že nominálne počet recidivistov v rokoch 2018 až 2021 medziročne klesal, čo však súvisí s tým, že v danom období klesal aj celkový počet odsúdených.

TAB. 15: Počet a podiel recidivistov a prvotrestaných za roky 2018 až 2022

Počet a podiel recidivistov a prvotrestaných	2018		2019		2020		2021		2022		2018-2022	
	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Ročný priemer	Podiel na kat.
recidivisti	10 705	36,4%	10 519	37,0%	9 013	35,5%	8 989	38,0%	9 657	38,2%	9 777	37,0%
prvotrestaní	18 680	63,6%	17 912	63,0%	16 379	64,5%	14 653	62,0%	15 597	61,8%	16 644	63,0%
Spolu	29 385	100,00%	28 431	100,00%	25 392	100,00%	23 642	100,00%	25 254	100,00%	26 421	100,00%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Podrobnejší pohľad na štruktúru trestov pre jednu či druhú kategóriu (TAB. 16, 17) potvrdzuje logický predpoklad, že u recidivistov je výrazne viac zastúpený nepodmienečný trest odňatia slobody (35 % oproti 5 % u prvotrestaných), ale väčšie zastúpenie možno pozorovať aj v kategórii nepodmienečného trestu v kombinácii s alternatívnym (8,5 % oproti 2 %). Naopak, u prvotrestaných sú väčšmi zastúpené podmienené odsúdenia či už samostatné (takmer 48 % oproti 28 %) alebo v kombinácii s iným alternatívnym trestom (24 % oproti 9 %).

Zo všetkých osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, či už spolu s alternatívnym trestom alebo samostatne, je zastúpenie recidivistov 78 %-né, kým zastúpenie prvotrestaných 22 %-né. V prípade, ak je uložený nepodmienečný trest samostatne, je pomer približne 80 % k 20 % a v prípade uloženia nepodmienečného trestu spolu s alternatívnym je pomer 71 % k 29 %.

TAB. 16: Počet recidivistov podľa kategórií kombinácií trestov za roky 2018 až 2022

Počet recidivistov s danou kombináciou trestu	2018		2019		2020		2021		2022		2018-2022	
	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Spolu	Podiel na kat.
ALT - PO bez INE	3 240	30,3%	2 912	27,7%	2 423	26,9%	2 348	26,1%	2 623	27,2%	13 546	27,7%
ALT - INE	2 004	18,7%	2 174	20,7%	1 802	20,0%	1 665	18,5%	1 912	19,8%	9 557	19,6%
ALT - PO + INE	915	8,5%	924	8,8%	852	9,5%	950	10,6%	954	9,9%	4 595	9,4%
NEPO	3 841	35,9%	3 697	35,1%	3 189	35,4%	3 069	34,1%	3 228	33,4%	17 024	34,8%
NEPO + ALT	705	6,6%	812	7,7%	747	8,3%	957	10,6%	940	9,7%	4 161	8,5%
Spolu	10 705	100,0%	10 519	100,0%	9 013	100,0%	8 989	100,0%	9 657	100,0%	48 883	100,0%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 17: Počet prvotrestaných podľa kategórií kombinácií trestov za roky 2018 až 2022

Počet prvotrestaných s danou kombináciou trestu	2018		2019		2020		2021		2022		2018-2022	
	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Počet osôb	Podiel na kat.	Spolu	Podiel na kat.
ALT - PO bez INE	9 550	51,1%	8 776	49,0%	7 724	47,2%	6 491	44,3%	6 992	44,8%	39 533	47,5%
ALT - INE	3 832	20,5%	3 888	21,7%	3 435	21,0%	3 088	21,1%	3 301	21,2%	17 544	21,1%
ALT - PO + INE	3 914	21,0%	4 036	22,5%	4 017	24,5%	4 026	27,5%	4 257	27,3%	20 250	24,3%
NEPO	1 076	5,8%	898	5,0%	833	5,1%	708	4,8%	654	4,2%	4 169	5,0%
NEPO + ALT	308	1,6%	314	1,8%	370	2,3%	340	2,3%	393	2,5%	1 725	2,1%
Spolu	18 680	100,0%	17 912	100,0%	16 379	100,0%	14 653	100,0%	15 597	100,0%	83 221	100,0%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

8. RECIDIVISTI A PRVOTRESTANÍ, KTORÝM BOL ULOŽENÝ NEPODMIENEČNÝ TREST ODŇATIA SLOBODY

Dátový prehľad ukazuje vývoj počtu odsúdených recidivistov (a osôb, vo vzťahu ku ktorým bolo aplikované ustanovenie § 47 ods. 2 TZ – zásada „trikrát a dost“) a prvotrestaných, ktorým bol uložený trest odňatia slobody bez podmiennečného odkladu od roku 2018 do roku 2022. Prehľad obsahuje tabuľky za každý rok osobitne (TAB. 20 až 24), celkový počet osôb za všetky sledované roky (TAB. 18), ako aj ročný priemer za dané obdobie (TAB. 19).

Prehľad je rozčlenený z hľadiska druhu trestu (prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin a trestný čin podľa starého Trestného zákona - č. 140/1961 Zb.), ako aj podľa jednotlivých hladín výmery trestu odňatia slobody (do 2, 4, 6, 8, 12, 20 a nad 20 rokov, vrátane odňatia slobody na doživotie).

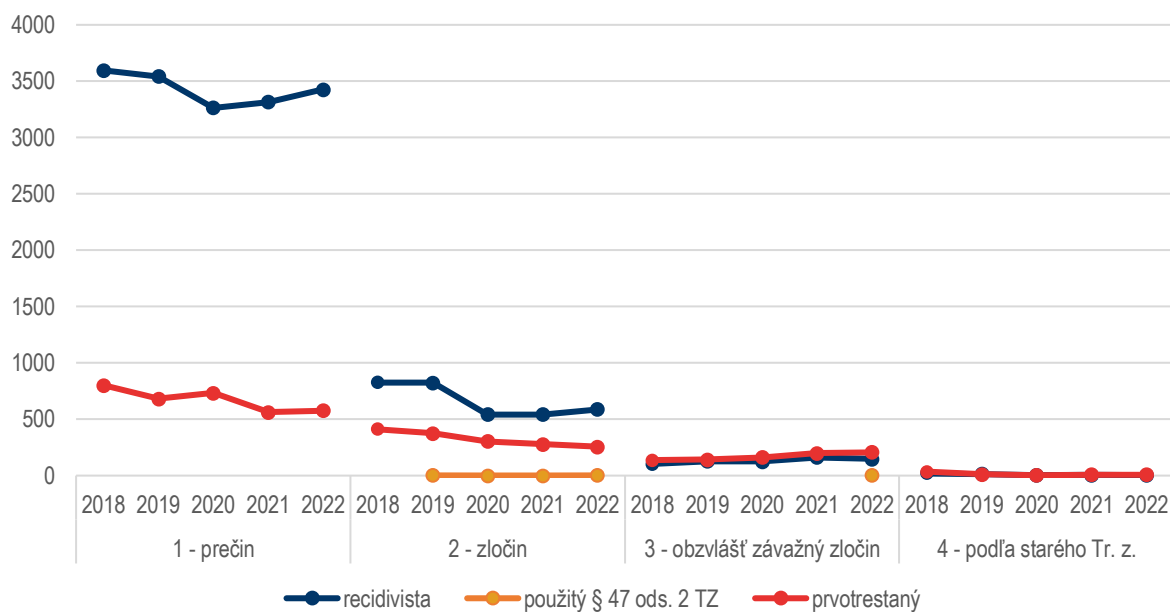
Základným zistením dátového prehľadu je, že **medzi osobami, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody počas celého sledovaného obdobia, dominujú recidivisti** (GRAF 4, 5) a spomedzi nepodmienečných trestov **súdy ukladajú prevažne trest odňatia slobody vo výmere do dvoch rokov** – to platí tak pre celé sledované obdobia, ako aj samostatne pre rok 2022 (GRAF 6, 7).

Ďalším dôležitým zistením je, že **prevažná väčšina trestov odňatia slobody sa ukladá osobám, ktoré sa dopustili ako najprísnejšie trestného činu prečinu** (GRAF 4, 6). Tu je však potrebné upozorniť, že druh a výšku trestu významne ovplyvňujú zásady ukladania trestov podľa prvej časti, druhej hlavy, druhého dielu Trestného zákona, osobitne prípady, v ktorých je uložený úhrnný a súhrnný trest, v dôsledku čoho nemožno vylúčiť zohľadnenie predchádzajúcej histórie páchatelia charakteristickej závažnejšou trestnou činnosťou, čo sa následne prejaví aj v konaní o prečine.

Medzi ďalšie zaujímavé zistenia možno zaradiť vývoj za ostatných päť rokov (GRAF 4), kedy **tak pri prečinoch, ako aj pri zločinoch od roku 2020 pozorujeme nižší počet odsúdení na nepodmienečný trest odňatia slobody u prvotrestaných a naopak, rastúci počet daných trestov u recidivistov**. V prípade obzvlášť závažných zločinov je vývoj u recidivistov a prvotrestaných počas celých piatich rokov rovnaký.

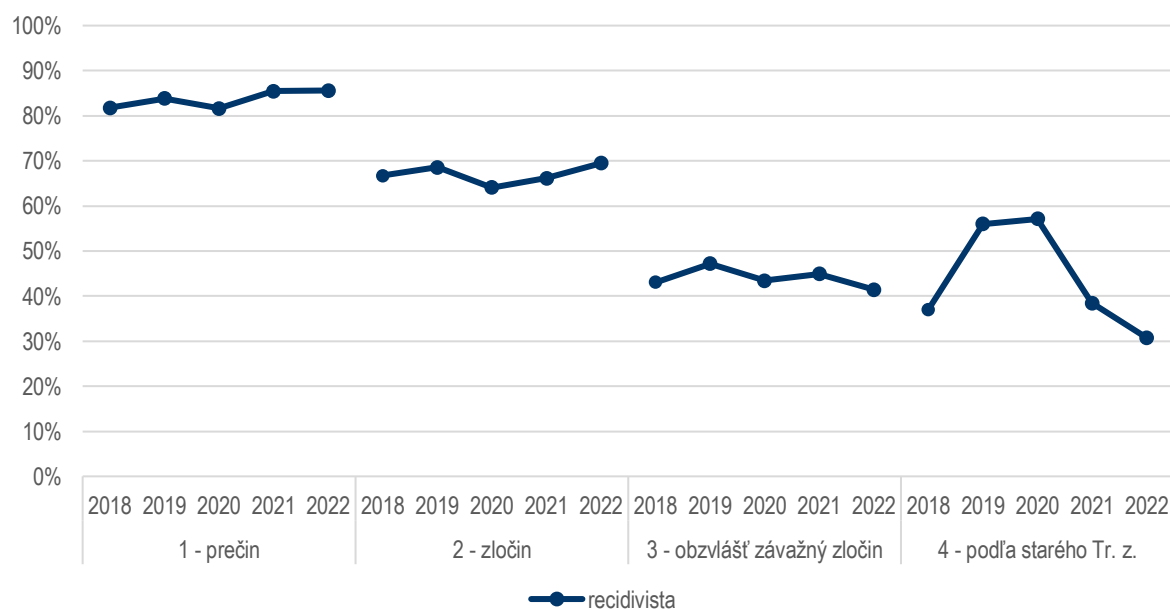
Pokiaľ ide o podiel recidivistov na všetkých odsúdených na trest odňatia slobody (GRAF 5), tento je v sledovanom období najvyšší pri prečinoch (80 – 90 %), vysoký pri zločinoch (60 – 70 %), relatívne nízky pri obzvlášť závažných zločinoch (40 – 50 %) a kolísavý pri málo početných trestných činoch podľa starého Trestného zákona (30 – 60 %).

GRAF 4: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022

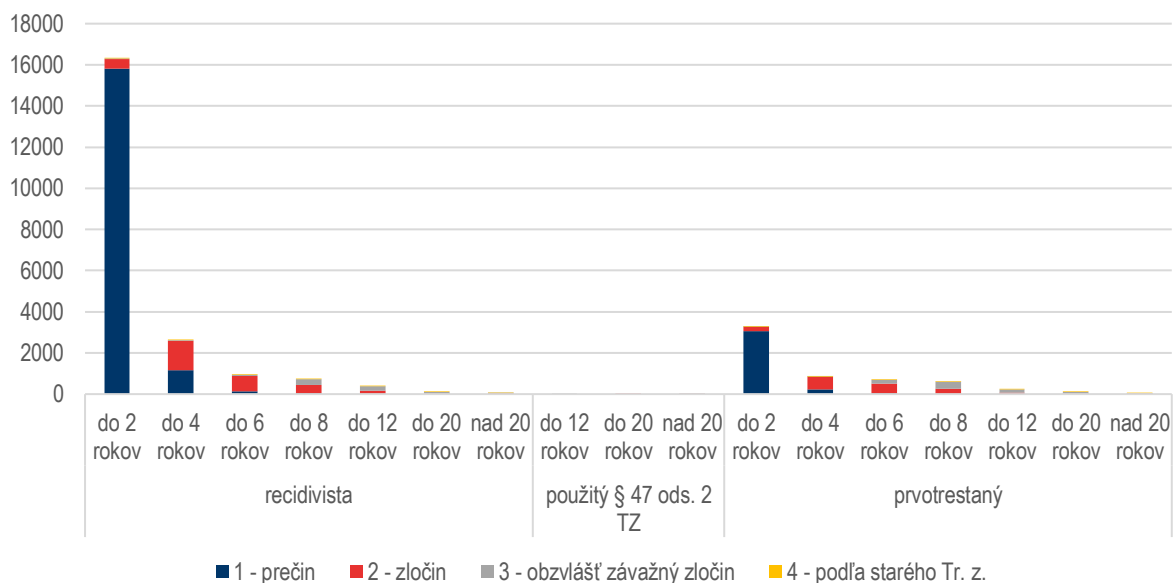
Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

GRAF 5: Podiel recidivistov na všetkých osobách, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022

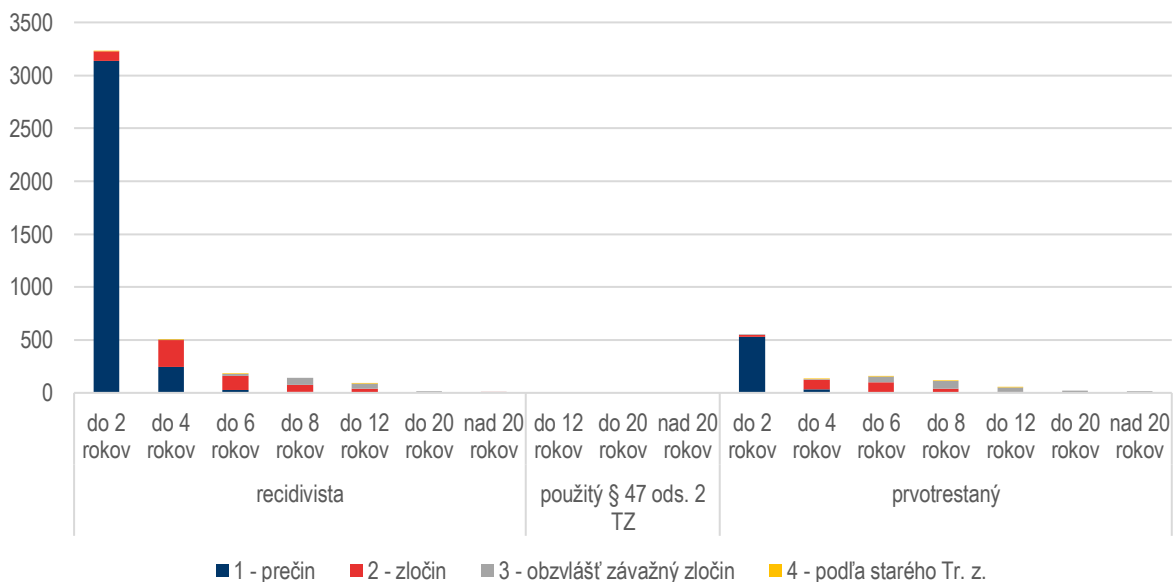
Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

GRAF 6: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022 v členení podľa hladiny výmery trestu

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

GRAF 7: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v roku 2022 v členení podľa hladiny výmery trestu

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 18: Celkový počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022

Druh trestného činu (najprísnejšie trestný)	Hladiny NEPO trestu	Recidivista	Použitý § 47 ods. 2 TZ	Prvotrestaný	Celkový súčet
1 - prečin	do 2 rokov	15 803		3 046	18 849
	do 4 rokov	1 153		236	1 389
	do 6 rokov	125		48	173
	do 8 rokov	41		21	62
	do 12 rokov	14		2	16
	do 20 rokov	3		4	7
	nad 20 rokov	3		1	4
1 - prečin celkom		17 142		3 358	20 500
2 - zločin	do 2 rokov	492		226	718
	do 4 rokov	1 453		622	2 075
	do 6 rokov	761		454	1 215
	do 8 rokov	411		240	651
	do 12 rokov	161		61	222
	do 20 rokov	17	3	9	29
	nad 20 rokov	28	3	12	43
2 - zločin celkom		3 323	6	1 624	4 953
3 - obzvlášť závažný zločin	do 2 rokov	6		7	13
	do 4 rokov	10		7	17
	do 6 rokov	69		206	275
	do 8 rokov	274		333	607
	do 12 rokov	210	1	172	383
	do 20 rokov	71		92	163
	nad 20 rokov	25	1	30	56
3 - obzvlášť závažný zločin celkom		665	2	847	1 514
4 - podľa starého Tr. z.	do 2 rokov	11		14	25
	do 4 rokov	13		17	30
	do 6 rokov	8		9	17
	do 8 rokov	3		6	9
	do 12 rokov	8		13	21
	do 20 rokov	2		3	5
	nad 20 rokov	2		3	5
4 - podľa starého Tr. z. celkom		47		65	112
Celkový súčet		21 177	8	5 894	27 079

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 19: Priemerný ročný počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022

Druh trestného činu (najprísnejšie trestný)	Hladiny NEPO trestu	Recidivista	Použitý § 47 ods. 2 TZ	Prvotrestaný	Ročný priemer
1 - prečin	do 2 rokov	3 161	0	609	3 770
	do 4 rokov	231	0	47	278
	do 6 rokov	25	0	10	35
	do 8 rokov	8	0	4	12
	do 12 rokov	3	0	0	3
	do 20 rokov	1	0	1	1
	nad 20 rokov	1	0	0	1
1 - prečin celkom		3 428	0	672	4 100
2 - zločin	do 2 rokov	98	0	45	144
	do 4 rokov	291	0	124	415
	do 6 rokov	152	0	91	243
	do 8 rokov	82	0	48	130
	do 12 rokov	32	0	12	44
	do 20 rokov	3	1	2	6
	nad 20 rokov	6	1	2	9
2 - zločin celkom		665	1	325	991
3 - obzvlášť závažný zločin	do 2 rokov	1	0	1	3
	do 4 rokov	2	0	1	3
	do 6 rokov	14	0	41	55
	do 8 rokov	55	0	67	121
	do 12 rokov	42	0	34	77
	do 20 rokov	14	0	18	33
	nad 20 rokov	5	0	6	11
3 - obzvlášť závažný zločin celkom		133	0	169	303
4 - podľa starého Tr. z.	do 2 rokov	2	0	3	5
	do 4 rokov	3	0	3	6
	do 6 rokov	2	0	2	3
	do 8 rokov	1	0	1	2
	do 12 rokov	2	0	3	4
	do 20 rokov	0	0	1	1
	nad 20 rokov	0	0	1	1
4 - podľa starého Tr. z. celkom		9	0	13	22
Celkový súčet		4 235	2	1 179	5 416

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 20: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018

Druh trestného činu (najprísnejšie trestný)	Hladiny NEPO trestu	Recidivista	Použitý § 47 ods. 2 TZ	Prvotrestaný	Celkový súčet
1 - prečin	do 2 rokov	3 333		730	4 063
	do 4 rokov	218		59	277
	do 6 rokov	29		9	38
	do 8 rokov	11		2	13
	do 12 rokov	2		1	3
	do 20 rokov	2			2
	nad 20 rokov	1		1	2
1 - prečin celkom		3 596		802	4 398
2 - zločin	do 2 rokov	118		64	182
	do 4 rokov	380		174	554
	do 6 rokov	175		84	259
	do 8 rokov	106		67	173
	do 12 rokov	33		16	49
	do 20 rokov	5		4	9
	nad 20 rokov	10		3	13
2 - zločin celkom		827		412	1 239
3 - obzvlášť závažný zločin	do 2 rokov	3		2	5
	do 4 rokov	2			2
	do 6 rokov	11		47	58
	do 8 rokov	31		40	71
	do 12 rokov	34		29	63
	do 20 rokov	14		17	31
	nad 20 rokov	8		1	9
3 - obzvlášť závažný zločin celkom		103		136	239
4 - podľa starého Tr. z.	do 2 rokov	2		6	8
	do 4 rokov	7		7	14
	do 6 rokov	4		4	8
	do 8 rokov			3	3
	do 12 rokov	3		9	12
	do 20 rokov	2		2	4
	nad 20 rokov	2		3	5
4 - podľa starého Tr. z. celkom		20		34	54
Celkový súčet		4 546		1 384	5 930

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 21: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2019

Druh trestného činu (najprísnejšie trestný)	Hladiny NEPO trestu	Recidivista	Použitý § 47 ods. 2 TZ	Prvotrestaný	Celkový súčet
1 - prečin	do 2 rokov	3 292		616	3 908
	do 4 rokov	216		51	267
	do 6 rokov	25		10	35
	do 8 rokov	6		4	10
	do 12 rokov	3		1	4
	do 20 rokov	1		1	2
	nad 20 rokov				
1 - prečin celkom		3 543		683	4 226
2 - zločin	do 2 rokov	130		61	191
	do 4 rokov	356		135	491
	do 6 rokov	186		101	287
	do 8 rokov	100		64	164
	do 12 rokov	42		9	51
	do 20 rokov	3	1	2	6
	nad 20 rokov	6	1	4	11
2 - zločin celkom		823	2	376	1 201
3 - obzvlášť závažný zločin	do 2 rokov	3		3	6
	do 4 rokov	2		1	3
	do 6 rokov	11		32	43
	do 8 rokov	54		62	116
	do 12 rokov	40		27	67
	do 20 rokov	15		15	30
	nad 20 rokov	2		2	4
3 - obzvlášť závažný zločin celkom		127		142	269
4 - podľa starého Tr. z.	do 2 rokov	6		4	10
	do 4 rokov	2		3	5
	do 6 rokov	3		1	4
	do 8 rokov			1	1
	do 12 rokov	3		1	4
	do 20 rokov			1	1
	nad 20 rokov				
4 - podľa starého Tr. z. celkom		14		11	25
Celkový súčet		4 507	2	1 212	5 721

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 22: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2020

Druh trestného činu (najprísnejšie trestný)	Hladiny NEPO trestu	Recidivista	Použitý § 47 ods. 2 TZ	Prvotrestaný	Celkový súčet
1 - prečin	do 2 rokov	3 003		659	3 662
	do 4 rokov	229		58	287
	do 6 rokov	19		12	31
	do 8 rokov	6		3	9
	do 12 rokov	6			6
	do 20 rokov			2	2
	nad 20 rokov	1			1
1 - prečin celkom		3 264		734	3 998
2 - zločin	do 2 rokov	71		38	109
	do 4 rokov	238		124	362
	do 6 rokov	134		91	225
	do 8 rokov	68		34	102
	do 12 rokov	24		16	40
	do 20 rokov	2			2
	nad 20 rokov	5	1		6
2 - zločin celkom		542	1	303	846
3 - obzvlášť závažný zločin	do 2 rokov			1	1
	do 4 rokov	3			3
	do 6 rokov	15		30	45
	do 8 rokov	46		79	125
	do 12 rokov	37		37	74
	do 20 rokov	18		13	31
	nad 20 rokov	6		3	9
3 - obzvlášť závažný zločin celkom		125		163	288
4 - podľa starého Tr. z.	do 2 rokov				
	do 4 rokov	1		2	3
	do 6 rokov				
	do 8 rokov	2			2
	do 12 rokov	1		1	2
	do 20 rokov				
nad 20 rokov					
4 - podľa starého Tr. z. celkom		4		3	7
Celkový súčet		3 935	1	1 203	5 139

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 23: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2021

Druh trestného činu (najprísnejšie trestný)	Hladiny NEPO trestu	Recidivista	Použitý § 47 ods. 2 TZ	Prvotrestaný	Celkový súčet
1 - prečin	do 2 rokov	3 037		513	3 550
	do 4 rokov	244		32	276
	do 6 rokov	25		12	37
	do 8 rokov	8		6	14
	do 12 rokov				
	do 20 rokov				
	nad 20 rokov				
1 - prečin celkom		3 314		563	3 877
2 - zločin	do 2 rokov	82		41	123
	do 4 rokov	226		99	325
	do 6 rokov	130		84	214
	do 8 rokov	73		43	116
	do 12 rokov	28		8	36
	do 20 rokov	2			2
	nad 20 rokov	2	1	2	5
2 - zločin celkom		543	1	277	821
3 - obzvlášť závažný zločin	do 2 rokov				
	do 4 rokov	1		3	4
	do 6 rokov	18		40	58
	do 8 rokov	77		75	152
	do 12 rokov	48		40	88
	do 20 rokov	14		31	45
	nad 20 rokov	5		11	16
3 - obzvlášť závažný zločin celkom		163		200	363
4 - podľa starého Tr. z.	do 2 rokov	2		4	6
	do 4 rokov	2		2	4
	do 6 rokov			1	1
	do 8 rokov	1		1	2
	do 12 rokov				
	do 20 rokov				
	nad 20 rokov				
4 - podľa starého Tr. z. celkom		5		8	13
Celkový súčet		4 025	1	1 048	5 074

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 24: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2022

Druh trestného činu (najprísnejšie trestný)	Hladiny NEPO trestu	Recidivista	Použitý § 47 ods. 2 TZ	Prvotrestaný	Celkový súčet
1 - prečin	do 2 rokov	3 138		528	3 666
	do 4 rokov	246		36	282
	do 6 rokov	27		5	32
	do 8 rokov	10		6	16
	do 12 rokov	3			3
	do 20 rokov			1	1
	nad 20 rokov	1			1
1 - prečin celkom		3 425		576	4 001
2 - zločin	do 2 rokov	91		22	113
	do 4 rokov	253		90	343
	do 6 rokov	136		94	230
	do 8 rokov	64		32	96
	do 12 rokov	34		12	46
	do 20 rokov	5	2	3	10
	nad 20 rokov	5		3	8
2 - zločin celkom		588	2	256	846
3 - obzvlášť závažný zločin	do 2 rokov			1	1
	do 4 rokov	2		3	5
	do 6 rokov	14		57	71
	do 8 rokov	66		77	143
	do 12 rokov	51	1	39	91
	do 20 rokov	10		16	26
	nad 20 rokov	4	1	13	18
3 - obzvlášť závažný zločin celkom		147	2	206	355
4 - podľa starého Tr. z.	do 2 rokov	1			1
	do 4 rokov	1		3	4
	do 6 rokov	1		3	4
	do 8 rokov			1	1
	do 12 rokov	1		2	3
	do 20 rokov				
	nad 20 rokov				
4 - podľa starého Tr. z. celkom		4		9	13
Celkový súčet		4 164	4	1 047	5 215

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

9. ŠTRUKTÚRA VÝMERY NEPODMIENEČNÝCH TRESTOV A POČET OSÔB VO VÝKONE TRESTU ODŇATIA SLOBODY³

V prípadoch, keď súd odsúdil páchatela na trest odňatia slobody nepodmienečne, najčastejšie to bolo na obdobie do dvanásť mesiacov. **Tresty do jedného roka** boli uložené viac ako polovici (takmer 56 %) odsúdených na trest odňatia slobody, čo nominálne zodpovedá viac ako 3 000 odsúdeným ročne. Trest na jeden až dva roky mal medzi odsúdenými podiel takmer 17 %, dva až tri roky viac ako 9 %, tri až štyri roky takmer 4 % a trest vo výmere od štyroch rokov bol uložený takmer 15 % odsúdeným na trest odňatia slobody.

Z hľadiska vybraných kategórií dĺžky trestov (TAB 25), na **trest do troch mesiacov** bolo odsúdených 6,5 % zo všetkých odsúdených na nepodmienečný trest odňatia slobody. Ak sa pripočítajú odsúdení s trestom **do šiestich mesiacov**, pôjde spolu o skupinu 27 % nepodmienečne odsúdených. Ročne to predstavuje približne 1 500 osôb (z toho približne 350 v kategórii do troch mesiacov). Tresty **do štyroch rokov** predstavovali podiel viac ako 85 % nepodmienečne odsúdených (spolu približne 4 700 osôb ročne).

Z vývoja štruktúry výmer uložených trestov odňatia slobody v priebehu sledovaného obdobia (GRAF 8) možno pozorovať relatívnu stabilitu, keď medziročne spravidla dochádza k zmenám v rozsahu len desiatín percentuálneho bodu, výnimočne v rozmedzí jedného až dvoch percentuálnych bodov (napr. tresty od štyroch rokov medzi rokmi 2020 a 2021).

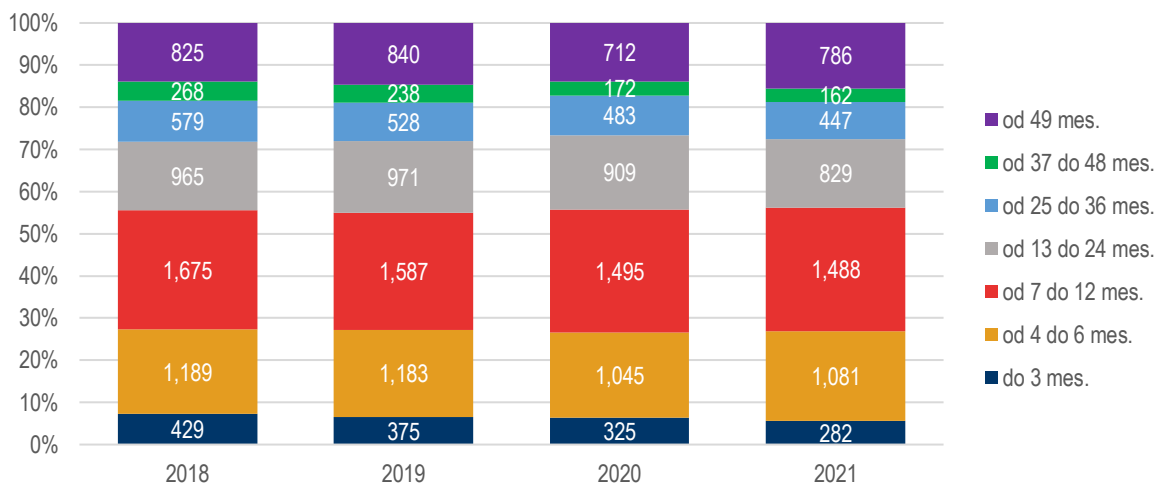
TAB. 25: Počet osôb nepodmienečne odsúdených podľa výmery trestu v rokoch 2018 až 2021

Počet osôb s NEPO trestom vo výmere	2018		2019		2020		2021		2018-2021	
	Počet osôb	Podiel na kategórii	Počet osôb	Podiel na kategórii	Počet osôb	Podiel na kategórii	Počet osôb	Podiel na kategórii	Spolu	Podiel na kategórii
do 3 mes.	429	7,2%	375	6,6%	325	6,3%	282	5,6%	1 411	6,5%
od 4 do 6 mes.	1 189	20,1%	1 183	20,7%	1 045	20,3%	1 081	21,3%	4 498	20,6%
od 7 do 12 mes.	1 675	28,2%	1 587	27,7%	1 495	29,1%	1 488	29,3%	6 245	28,6%
od 13 do 24 mes.	965	16,3%	971	17,0%	909	17,7%	829	16,3%	3 674	16,8%
od 25 do 36 mes.	579	9,8%	528	9,2%	483	9,4%	447	8,8%	2 037	9,3%
od 37 do 48 mes.	268	4,5%	238	4,2%	172	3,3%	162	3,2%	840	3,8%
od 49 mes.	825	13,9%	840	14,7%	712	13,8%	786	15,5%	3 163	14,5%
Spolu	5 930	100,0%	5 722	100,0%	5 141	100,0%	5 075	100,0%	21 868	100,0%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti

³ Vzhľadom na to, že v čase vypracovania prehľadu bola k dispozícii ako najnovšia Štatistická ročenka Zboru väzenskej a justičnej stráže za rok 2021, v tejto časti prehľadu dáta zachytávajú obdobie od roku 2018 do roku 2021.

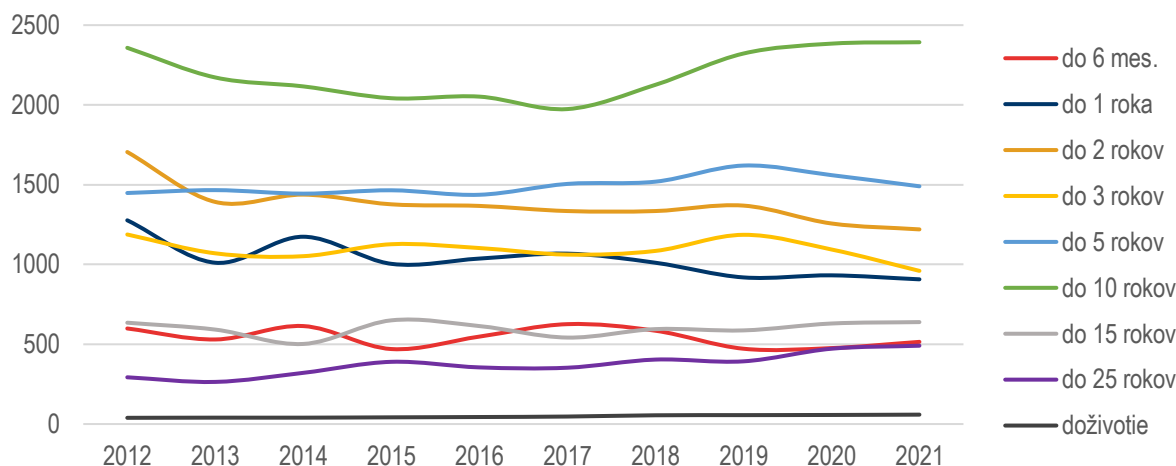
GRAF 8: Počet a podiel osôb nepodmienečne odsúdených podľa výmery trestu v rokoch 2018 až 2021

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti

Pre doplnenie dlhodobej perspektívy prikladáme údaje Zboru väzenskej a justičnej stráže (GRAF 9), ktoré ukazujú, že **od roku 2012, a vo viacerých prípadoch práve po roku 2017, sa vo výkone trestu odňatia slobody zvýšilo zastúpenie odsúdených s vyšším trestom (do 10, 15 či 25 rokov), kým zastúpenie osôb s nižším trestom kleslo (do 6 mesiacov, 1, 2 a 3 rokov).**

GRAF 9: Počet osôb vo výkone trestu odňatia slobody podľa výmery trestu odňatia slobody (2012-2021)

Zdroj: Ročenky Zboru väzenskej a justičnej stráže - vlastné spracovanie

Z hľadiska stupňa stráženia (TAB. 26) možno pozorovať, že **počet osôb vo výkone trestu odňatia slobody v strednom stupni stráženia je v priebehu sledovaného obdobia 2018 až 2021 relatívne stabilný.** Pri minimálnom stupni stráženia je možné oproti priemernom počtu odsúdených pozorovať mierny nárast v roku 2019 a naopak, pokles v roku 2021. Počet

osôb v maximálnom stupni stráženia kontinuálne rastie a počet mladistvých od roku 2018 postupne klesá.

Z hľadiska štruktúry osôb zaradených do jednotlivých stupňov stráženia v zariadeniach na výkon trestu odňatia slobody teda možno konštatovať, že aktuálne rastie počet osôb zaradených do vyššieho stupňa stráženia.

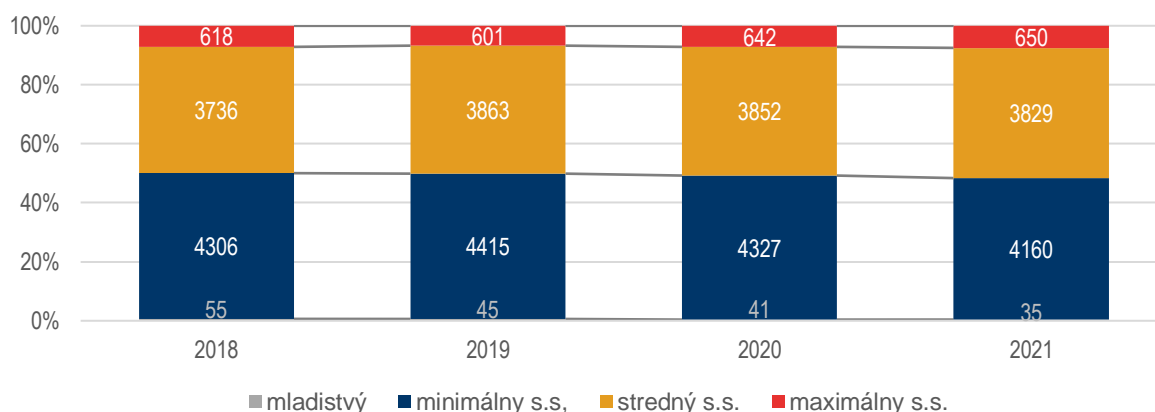
Priemerný ročný počet osôb vo výkone trestu odňatia slobody podľa zaradenia do príslušného stupňa stráženia (GRAF 10) je v sledovanom období nasledovný: 44 osôb mladistvých (0,5 %), 4 302 osôb v minimálnom stupni stráženia (49 %), 820 v strednom stupni (takmer 43,5 %) a 628 v maximálnom stupni (7 %).

TAB. 26: Zloženie počtu odsúdených podľa stupňov stráženia k 31. 12. 2021 (2018-2021)

Rok		2018	2019	2020	2021	Ročný priemer (2018-2021)	Podiel v rámci kategórie	Podiel na všetkých
mladiství	muži	55	45	41	34	44	0,5%	0,5%
	ženy	0	0	0	1	0	0,0%	0,0%
	spolu	55	45	41	35	44	0,5%	0,5%
minimálny stupeň	muži	3 856	3 942	3 905	3 743	3 862	47,5%	43,9%
	ženy	450	473	422	417	441	65,7%	5,0%
	spolu	4 306	4 415	4 327	4 160	4 302	48,9%	48,9%
stredný stupeň	muži	3 532	3 654	3 635	3 618	3 610	44,4%	41,1%
	ženy	204	209	217	211	210	31,3%	2,4%
	spolu	3 736	3 863	3 852	3 829	3 820	43,4%	43,4%
maximálny stupeň	muži	599	580	623	631	608	7,5%	6,9%
	ženy	19	21	19	19	20	3,0%	0,2%
	spolu	618	601	642	650	628	7,1%	7,1%
SPOLU	muži	8 042	8 221	8 204	8 026	8 124	100,0%	92,4%
	ženy	673	703	658	648	671	100,0%	7,6%
	spolu	8 715	8 924	8 862	8 674	8 794	100,0%	100,0%

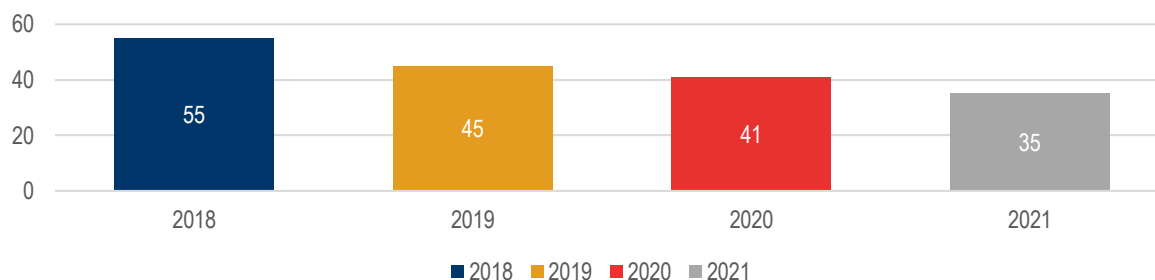
Zdroj: Ročenka Zboru väzenskej a justičnej stráže za rok 2021 - vlastné spracovanie

GRAF 10: Počet a podiel osôb vo výkone trestu odňatia slobody podľa stupňov stráženia a podiel mladistvých vo výkone trestu odňatia slobody (2018-2021)

Zdroj: Ročenka Zboru väzenskej a justičnej stráže za rok 2021 - vlastné spracovanie

GRAF 11: Počet mladistvých vo výkone trestu odňatia slobody za jednotlivé roky 2018-2021

Zdroj: Ročenka Zboru väzenskej a justičnej stráže za rok 2021 - vlastné spracovanie

Počet odsúdených mladistvých od roku 2018 klesol z 1 400 na 1 078, čo z hľadiska podielu mladistvých odsúdených na všetkých odsúdených predstavovalo pokles zo 4,8 % na 4,6 %. Osobitý je v tomto ukazovateli rok 2020, kedy bol podiel odsúdených mladistvých na úrovni len niečo vyše 4 % všetkých odsúdených.

Pokiaľ ide o **druhy trestov uložené mladistvým**, za sledované štvorročné obdobie im bol najčastejšie uložený podmienený trest odňatia slobody, ktorý tvoril 73 % všetkých uložených trestov mladistvým. Naopak, nepodmienečný trest odňatia slobody je osobám, v čase spáchania skutku mladistvým, ukladaný v priemere v 9,2 % prípadov. Výrazný pokles podielu tohto druhu trestu nastal v roku 2021. V ďalšom období bude vhodné sledovať, či ide o dočasný jav alebo nástup trendu.

Na doplnenie, spomedzi všetkých uložených trestov (NEPO, PO, iné), podiel trestov uložených mladistvým z celkového počtu uložených odsúdeným v sledovanom období klesá. V roku 2018 predstavoval 3,2 %, v roku 2019 to bolo 3 %, v roku 2020 už len 2,6 % a v roku 2021 rovnako 2,6 %.

TAB. 27: Počet odsúdených mladistvých, podiel odsúdených mladistvých na celkovom počte odsúdených a podiel NEPO trestov na všetkých trestoch uložených mladistvým (2018-2021)

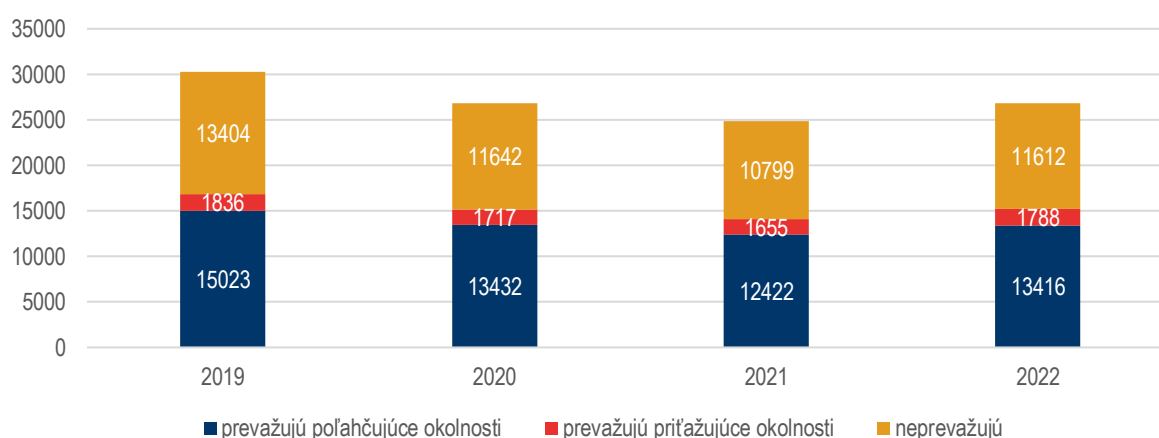
Rok	2018	2019	2020	2021	SPOLU	Priemer
Počet odsúdených mladistvých	1 400	1 302	1 043	1 078	4 823	1 206
Podiel mladistvých na celkovom počte odsúdených	4,8%	4,6%	4,1%	4,6%	4,5%	4,5%
Podiel NEPO trestov na všetkých trestoch uložených mladistvým	9,8%	9,7%	9,8%	7,3%	9,3%	9,2%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

10. ZOHĽADŇOVANIE POĽAHČUJÚCICH A PRITÁŽUJÚCICH OKOLNOSTÍ

Medzi základné zásady ukladania sankcií v trestnom konaní patrí zohľadňovanie prevahy poľahčujúcich alebo pritažujúcich okolností. Ak prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, znižuje sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu. Ak prevažuje pomer pritažujúcich okolností, zvyšuje sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu.

GRAF 12: Počet osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo pritažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 bez ohľadu na to, ako o ich veci rozhodol súd

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 28: Počet osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo pritažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 bez ohľadu na to, ako o ich veci rozhodol súd

Prevaha poľahčujúcich / pritažujúcich okolností	2019	2020	2021	2022	Priemer 2019-2022
prevažujú poľahčujúce okolnosti	15 023	13 432	12 422	13 416	13 573
prevažujú pritažujúce okolnosti	1 836	1 717	1 655	1 788	1 749
neprevažujú	13 404	11 642	10 799	11 612	11 864
celkom	30 263	26 791	24 876	26 816	27 187

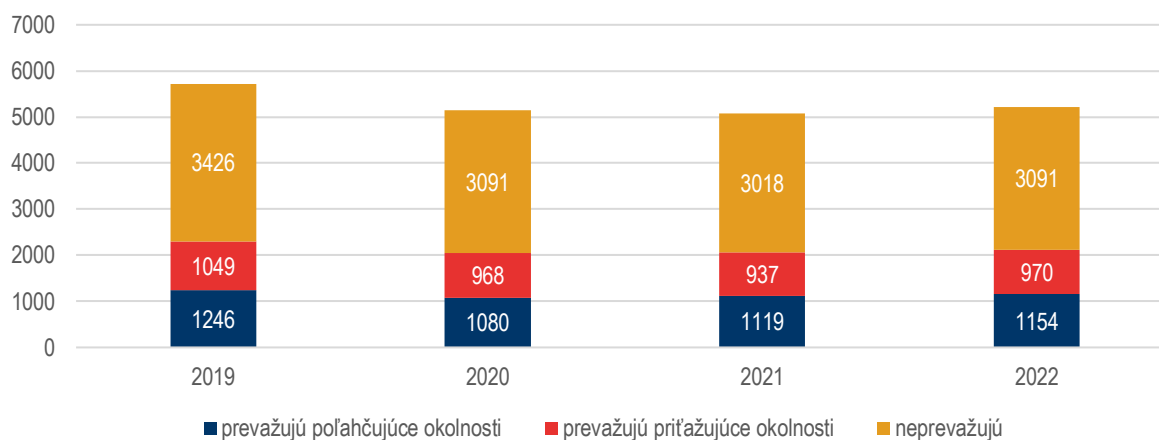
Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 29: Podiel osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo pritažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 bez ohľadu na to, ako o ich veci rozhodol súd

Prevaha poľahčujúcich / pritažujúcich okolností	2019	2020	2021	2022	Priemer 2019-2022
prevažujú poľahčujúce okolnosti	49,6%	50,1%	49,9%	50,0%	49,9%
prevažujú pritažujúce okolnosti	6,1%	6,4%	6,7%	6,7%	6,4%
neprevažujú	44,3%	43,5%	43,4%	43,3%	43,6%
celkom	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

GRAF 13: Počet osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 a ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 30: Počet osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 a ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody

Prevaha poľahčujúcich / priťažujúcich okolností	2019	2020	2021	2022	Priemer 2019-2022
prevažujú poľahčujúce okolnosti	1 246	1 080	1 119	1 154	1 150
prevažujú priťažujúce okolnosti	1 049	968	937	970	981
neprevažujú	3 426	3 091	3 018	3 091	3 157
celkom	5 721	5 139	5 074	5 215	5 287

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 31: Podiel osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 a ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody

Prevaha poľahčujúcich / priťažujúcich okolností	2019	2020	2021	2022	Priemer 2019-2022
prevažujú poľahčujúce okolnosti	21,8%	21,0%	22,1%	22,1%	21,7%
prevažujú priťažujúce okolnosti	18,3%	18,8%	18,5%	18,6%	18,6%
neprevažujú	59,9%	60,1%	59,5%	59,3%	59,7%
celkom	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

V období rokov 2019 až 2022 (GRAF 12, 13) je zrejмый **výrazný rozdiel v prevažujúcom pomere poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, najmä ak porovnáme ich zastúpenie pri osobách bez ohľadu na to, ako o ich veci rozhodol súd a na druhej strane osobách, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody.**

Kým v prvom prípade je pomer jasne v prospech poľahčujúcich okolností (takmer 50 % oproti 6 % - zvyšných 44 % predstavujú prípady, kedy žiadna z okolností neprevažovala), u nepodmienečne odsúdených je tento pomer vyrovnanejší (22 % oproti 19 % pri takmer 60 % neprevažujúcich) (TAB. 28 – 31).

11. POČET VYUŽITÍ TECHNOLOGIE ESMO

Podľa údajov poskytnutých súdmi v právoplatne skončených veciach prípadov,⁴ kedy voči obvinenému bola kedykoľvek **v priebehu prípravného konania nariadená kontrola výkonu rozhodnutia technickými prostriedkami (ESMO)** vo veci stíhaného skutku, bolo podstatne menej než prípadov, kedy takáto kontrola nariadená nebola. Rovnako to platí aj v prípadoch, kedy voči obžalovanému bola kedykoľvek **v priebehu konania pred súdom nariadená kontrola výkonu rozhodnutia technickými prostriedkami (ESMO)** vo veci stíhaného skutku.

Ide o minimum prípadov, ktoré nezachytávajú situácie, keď bola kontrola technickými prostriedkami uložená ako súčasť trestu. Najčastejšie teda mohlo ísť o **kontroly, ktoré súvisia s nahradením väzby**.

TAB. 32: Prípady, kedy voči obvinenému nebola/bola kedykoľvek v priebehu prípravného konania alebo konania pred súdom nariadená kontrola výkonu rozhodnutia technickými prostriedkami (ESMO) v rokoch 2018 až 2021⁵

Rok štatistiky		2018	2019	2020	2021	SPOLU	Priemer
V priebehu prípravného konania	nebola nariadená kontrola ESMO	31 337	30 226	26 759	24 843	113 165	28 291
	bola nariadená kontrola ESMO	25	37	32	33	127	32
	podiel nariadenia kontroly ESMO na všetkých prípadoch	0,08%	0,12%	0,12%	0,13%	0,11%	0,11%
V priebehu konania pred súdom	nebola nariadená kontrola ESMO	31 354	30 232	26 767	24 850	113 203	28 301
	bola nariadená kontrola ESMO	8	31	24	26	89	22
	podiel nariadenia kontroly ESMO na všetkých prípadoch	0,03%	0,10%	0,09%	0,10%	0,08%	0,08%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

V prípade, že bol návrh prokurátora na vzatie do väzby v prípravnom konaní vybavený ponechaním obvineného na slobode pri nahradení väzby (peňažnou zárukou, zárukou, sľubom, dohľadom), vo väčšine prípadov bola osoba ponechaná na slobode bez využitia ESMO. V priemere sa vo vybranom období ESMO využil v takmer 17 % ponechania na slobode pri nahradení väzby.

Pri porovnaní vzájomného vzťahu vzatia do väzby a ponechania na slobode pri nahradení väzby za použitia ESMO tento spôsob vybavenia veci tvorí v priemere iba 1,3 %-ný podiel na

⁴ Rok teda nepredstavuje rok nariadenia kontroly, ale rok právoplatného skončenia trestnej veci, v priebehu prejednávania ktorej došlo k nariadeniu kontroly

⁵ Zdrojom dát je štatistický list ŠL-T, ktorý sa vyplňuje v právoplatne vybavených veciach zapísaných v súdnom registri T, Tk, Tv a TŠ o každej osobe samostatne.

veciach vybavených vzatím do väzby. Z hľadiska všetkých vybavených návrhov prokurátora na vzatie do väzby v prípravnom konaní ide v priemere o 1,1 % prípadov.

Treba upozorniť, že z hľadiska počtu sa jedná o veľmi malé množstvo prípadov, ktoré je náchylné na akékoľvek menšie výkyvy a medziročne tak bez ďalšieho kontextu aj uvádzanie percentuálnych nárastov či poklesov môže spôsobiť zmatečné interpretácie výsledkov.

TAB. 33: Počet osôb, vo vzťahu ku ktorým bol návrh prokurátora na vzatie do väzby v prípravnom konaní vybavený rozhodnutím o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby⁶ (2019-2022).⁷

Návrhy prokurátora na vzatie do väzby v prípravnom konaní	2019	2020	2021	2022 (neuzavretý rok)	SPOLU (2019-10/2022)	Priemer
Vybavené spolu	3 241	3 400	3 110	2 665	12 416	3 104
Vybavené vzatím do väzby	2 712	2 877	2 561	2 188	10 338	2 585
Vybavené ponechaním na slobode pri nahradení väzby - bez ESMO	145	165	175	174	659	165
Vybavené ponechaním na slobode pri nahradení väzby - s ESMO	35	28	38	31	132	33
Podiel vybavených ponechaním na slobode pri nahradení väzby - s ESMO na všetkých vybavených	1,1%	0,8%	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%
Podiel vybavených ponechaním na slobode pri nahradení väzby - s ESMO na vybavených vzatím do väzby	1,3%	1,0%	1,5%	1,4%	1,3%	1,3%
Podiel vybavených ponechaním na slobode pri nahradení väzby - s ESMO na vybavených ponechaním na slobode pri nahradení väzby	19,4%	14,5%	17,8%	15,1%	16,7%	16,7%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Vyšší počet použitia technických prostriedkov možno zaznamenať **v probácii a vo väzenstve**. Analytické centrum disponuje len obmedzeným rozsahom údajov, ktoré sú súčasťou štatistickej ročenky, kam ich poskytuje odbor probácie, mediácie a prevencie kriminality z informačného systému probačná a mediačná služba.

⁶ Zdrojom dát je štatistický výkaz V (MS SR) 1-12/T – *Mesačný výkaz o pohybe trestnej agendy na okresnom súde a špecializovanom trestnom súde*, ktorý bol zavedený od 1.1.2019.

⁷ Za rok 2022 sú dáta neúplné. Pri časti súdov zachytávajú stav k 31.10.2022. Štatistický rok sa štandardne uzatvára v marci nasledujúceho roka, v dôsledku čoho v dátach za rok 2022 môže dochádzať k doplneniam a opravám chybných údajov.

Z údajov, ktoré sú Analytickému centru dostupné, možno konštatovať, že **využitie kontroly technickými prostriedkami v probácii** od roku 2018 do roku 2021 rastie (TAB. 34), najskôr skokovo – takmer na trojnásobok a v ostatných troch rokoch približne o 30 pridelených vecí ročne, hoci celkový počet pridelených vecí do roku 2021 konštantne klesal (z takmer 6 800 v roku 2018 na 5 100 v roku 2021). V roku 2022 však možno pozorovať opačný vývoj, a to rast pridelených probácií na viac ako 6 100 a pokles kontroly technickými prostriedkami na 334.

Podľa stavu k 31.12.2021 bolo pridelených 5 100 probácií a z toho kontrola technickými prostriedkami bola využitá v 361 prípadoch, čo predstavuje približne 7 %-ný podiel na pridelených veciach, kým o rok neskôr, podľa stavu k 31.12.2022 bolo pridelených 6 127 probácií a z toho kontrola technickými prostriedkami bola využitá v 334 prípadoch, čo predstavuje už len približne 5,5 %-ný podiel na pridelených veciach.

TAB. 34: Počet neukončených, pridelených a ukončených probácií a využití technických prostriedkov (2018-2022)

Prehľad agendy probácie na okresných súdoch za obdobie 1.1.2018 - 31.12.2022										
SR	Neukončené veci - predchádzajúce obdobia		Pridelené veci		Druhy probácie (okrem IPŠ)				Neukončené veci - prenos do ďalšieho obdobia	
	spolu	z toho	spolu	z toho	pridelené		ukončené		spolu	z toho
		kontrola tech. prostr.		inštitút predbež. šetrenia	spolu	kontrola tech. prostr.	spolu	kontrola tech. prostr.		kontrola tech. prostr.
2018	13 085	44	7 019	880	6 785	107	7 006	61	12 938	83
2019	12 992	10	7 459	1 390	5 530	300	5 061	113	12 908	331
2020	12 822	260	7 015	1 340	5 269	328	4 710	176	12 807	330
2021	12 782	334	6 533	1 126	5 100	361	5 213	192	12 393	415
2022	12 388	416	7 781	1 347	6 127	334	5 590	274	13 045	402

• **Pridelené veci** - Vyjadruje počet vytvorených spisov v príslušnom registri v sledovanom období – porovnáva sa s počtom uzavretých a neukončených vecí

• **Druhy probácie (pridelené)** - Vyjadruje počet jednotlivých druhov sankcií nespojených s odňatím slobody uložených súdom v sledovanom období – nevyjadruje počet vytvorených spisov v príslušnom registri

• **Druhy probácie (ukončené)** - Vyjadruje počet jednotlivých druhov sankcií nespojených s odňatím slobody uložených súdom, ktorých výkon bol ukončený v sledovanom období – nevyjadruje počet ukončených spisov v príslušnom registri

Zdroj: Štatistická ročenka Ministerstva spravodlivosti SR

12. ANALÝZA POČTU TRESTNÝCH ČINOV S KVALIFIKAČNÝM ZNAKOM ŠKODY (266 AŽ 500 / 700 EUR)

Analýza počtu trestných činov s kvalifikačným znakom škody v rozmedzí od 266 do 500, resp. 700 EUR bez iného znaku zachytáva počet vybraných trestných činov, kde sa v základnej skutkovej podstate prihliada na škodu bez toho, aby bol potrebný ďalší kvalifikačný znak.

Pri interpretácii treba postupovať s obozretnosťou, pretože pri spracovaní, prepočte a následnej kontrole údajov na náhodnej vzorke zverejnených rozhodnutí bola zistená vyššia miera chybovosti súdov pri vykazovaní výšky škody vo vzťahu k identifikácii príslušného odseku/písmena ustanovenia Trestného zákona. Údaje preto odporúčame vnímať ako približné, nie exaktné. Pre lepší prehľad uvádzame popri počte trestných činov podľa základných skutkových podstát aj ostatné kombinácie kvalifikačných znakov, ktoré sa vyskytli v stanovenom rozmedzí výšky škody.

Dátový prehľad sleduje celkový počet trestných činov osôb, o ktorých súdy právoplatne rozhodli v rokoch 2018 až 2021, zameriava sa na trestné činy proti majetku, trestné činy hospodárske a trestné činy proti životnému prostrediu.

TAB. 35: Počet trestných činov odsúdených za vybrané trestné činy so základnou skutkovou podstatou s kvalifikačným znakom škody vo výške 266 až 500/700 EUR (2018-2021)

Hladiny výšky škody	266 - 500 zákl. skutk. podst.	266 - 500 všetky skutk. podst.	501 - 700 zákl. skutk. podst.	501 - 700 všetky skutk. podst.	266 - 700 zákl. skutk. podst.	266 - 700 všetky skutk. podst.	SPOLU všetky skutk. podst., všetky hladiny škody
NTZ - § 212 - Krádež	1 190	3 237	468	1 293	1 658	4 530	22 930
NTZ - § 213 - Sprenevera	112	122	73	79	185	201	1 383
NTZ - § 215 - Neoprávnené užívanie cudzej veci	3	3	1	1	4	4	9
NTZ - § 221 - Podvod	378	425	156	179	534	604	3 167
NTZ - § 222 - Úverový podvod	60	66	67	71	127	137	992
NTZ - § 223 - Poist'ovací podvod	1	2	5	5	6	7	84
NTZ - § 226 - Neoprávnené obohatenie	1	1	2	2	3	3	14
NTZ - § 236 - Zatajenie veci	132	136	49	49	181	185	300
NTZ - § 237 - Poruš. pov. pri správe cudz. maj.	2	2			2	2	95
NTZ - § 245 - Poškodovanie cudzej veci	572	608	344	356	916	964	2 841
NTZ - § 251 - Neoprávnené podnikanie	1	1			1	1	19
NTZ - § 276 - Skrátenie dane a poistného	6	6	4	4	10	10	344
NTZ - § 277 - Neodvedenie dane a poistného	19	20	15	15	34	35	551
NTZ - § 300 - Ohrozenie a poškodenie živ. prostr.			1	1	1	1	7
NTZ - § 302 - Neoprávnené nakladanie s odpadmi	6	6	8	8	14	14	78
Celkový súčet TČ	2 483	4 635	1 193	2 063	3 676	6 698	32 814

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Prevažnú časť trestných činov, ktoré spadajú do zadaných kategórií, tvorí trestný čin krádeže podľa § 212 TZ (takmer 1 200 do 500 EUR a takmer 500 ďalších do 700 EUR za štyri roky), nasledovaný trestnými činmi poškodovania cudzej veci podľa § 245 TZ (necelých 600 do 500 EUR a ďalších vyše 300 do 700 EUR) a podvodu podľa § 221 TZ (takmer 400 do 500 EUR a ďalších viac ako 150 do 700 EUR).

Významnejšími sú z pohľadu zadefinovanej výšky škody tiež trestný čin sprenevery podľa § 213 TZ, zatajenia veci podľa § 236 TZ a úverového podvodu podľa § 222 TZ. Počet trestných činov sa pri zdvihnutí hladiny z 500 EUR na 700 EUR nezvyšuje rovnomerne, ale v závislosti od konkrétnej trestnej činnosti.

Pri trestnom čine krádeže je dôležité uviesť, že podstatná časť krádeží vykazuje škodu do 266 EUR, keďže dominuje skutková podstata podľa § 212 ods. 1 písm. g/, resp. v minulosti ods. 2 písm. f/, („...bol za obdobný čin v predchádzajúcich dvanástich mesiacoch postihnutý“), ako aj ods. 2 písm. b/, v minulosti ods. 3 písm. b/ („...hoci bol za taký čin v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený“).

Tieto krádeže do 266 EUR tvoria počas štyroch rokov takmer 8 000 prípadov spomedzi všetkých približne 23 000 krádeží, teda približne 2 000 prípadov ročne. Hoci zvýšenie hladiny malej škody nebude mať bezprostredný vplyv na tieto skutkové podstaty, možno predpokladať, že zvýšením hranice malej škody v druhom slede dôjde aj k ovplyvneniu tejto kategórie krádeží.

TAB. 36: Počet trestných činov odsúdených za vybrané trestné činy so základnou skutkovou podstatou s kvalifikačným znakom škody vo výške 266 až 500/700 EUR - rozšírené (2018-2021)

Hladiny výšky škody	266 - 500 zákl. skutk. podst.	501 - 700 zákl. skutk. podst.	266 - 700 zákl. skutk. podst.
NTZ - § 212 - Krádež	1 190	468	1 658
NTZ - § 213 - Sprenevera	112	73	185
NTZ - § 214 - Nevyplatenie mzdy a odstupného	11	10	21
NTZ - § 215 - Neoprávnené užívanie cudzej veci	3	1	4
NTZ - § 216 - Neoprávnené používanie cudzieho motorového vozidla	24	18	42
NTZ - § 217 - Neoprávnené používanie cudzieho motorového vozidla	6	6	12
NTZ - § 218 - Neoprávnený zásah do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru		1	1
NTZ - § 219 - Neoprávnené vyrobenie a používanie platobného prostriedku	36	15	51
NTZ - § 219 - Neopráv. vyrobenie a používanie platob. prostr., el, peňazí alebo inej plat. karty	163	81	244
NTZ - § 221 - Podvod	378	156	534
NTZ - § 222 - Úverový podvod	60	67	127
NTZ - § 223 - Poist'ovací podvod	1	5	6
NTZ - § 225 - Subvenčný podvod	49	19	68
NTZ - § 226 - Neoprávnené obohatenie	1	2	3
NTZ - § 236 - Zatajenie veci	132	49	181
NTZ - § 237 - Porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku	2		2
NTZ - § 239 - Poškodzovanie veriteľa	1	1	2
NTZ - § 245 - Poškodzovanie cudzej veci	572	344	916
NTZ - § 246 - Poškodzovanie cudzej veci	53	19	72
NTZ - § 251 - Neoprávnené podnikanie	1		1
NTZ - § 261 - Poškodzovanie finančných záujmov Európskej únie	1		1
NTZ - § 264 - Ohrozenie obchod., bank., pošt., telekom. a daňového tajomstva	2		2
NTZ - § 270 - Falšovanie, pozmeň. a neoprávnená výroba peňazí a cenných papierov	2		2
NTZ - § 276 - Skrátene dane a poistného	6	4	10
NTZ - § 277 - Neodvedenie dane a poistného	19	15	34
NTZ - § 279 - Porušenie predpisov o štátnych tech. opatr. na označenie tovaru	67	38	105
NTZ - § 281 - Porušovanie práv k ochr.j známke, označ. pôvodu výrobku a obchod. menu	1		1
NTZ - § 283 - Porušovanie autorského práva	2		2
NTZ - § 300 - Ohrozenie a poškodenie životného prostredia		1	1
NTZ - § 302 - Neoprávnené nakladanie s odpadmi	6	8	14
Celkový súčet TČ	2 901	1 401	4 302

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

13. ZÁUJEM POŠKODENÉHO V TRESTNOM KONANÍ A POČET VECÍ, V KTORÝCH BOLI POŠKODENÍ ODKÁZANÍ NA CIVILNÉ KONANIE

V zmysle dôvodovej správy k novele Trestného zákona sa miera účasti poškodeného zohľadňuje tiež tak, že okrem súhlasu poškodeného sa vyžaduje náhrada škody pri zmierni podľa § 220 Trestného poriadku a tiež pri podmienenečnom zastavení trestného stíhania podľa § 216 Trestného poriadku.

Pri pohľade na obdobie ostatných piatich rokov možno konštatovať, že **v súčasnosti tvoria osoby, v ktorých veci je súdne konanie vybavené zmiernom alebo podmienenečným zastavením spoločne necelé 1 % všetkých prípadov.**

TAB. 37: Počet trestných konaní ukončených zmiernom alebo podmienenečným zastavením trestného stíhania z celkového počtu súdmi rozhodnutých vecí (2018- 2022)

rok štatistiky	spolu rozhodnuté	zmier	%	podmienené zastavenie	%
2018	31 362	123	0,39%	157	0,50%
2019	30 263	116	0,38%	134	0,44%
2020	26 791	114	0,43%	139	0,52%
2021	24 877	104	0,42%	138	0,55%
2022	26 816	114	0,43%	135	0,50%
Ročný priemer	28 022	114	0,41%	141	0,50%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Ďalším problematickým aspektom vzťahu obvineného a poškodeného je odsúvanie poškodeného s jeho nárokom na náhradu škody na civilné konanie aj v prípadoch, kedy rozhodnutie v rámci trestného konania nepredstavuje predĺženie či komplikovanie rozhodnutia o merite veci.

V sledovanom období je v priemere len niečo vyše štvrtine poškodených (27 %) celkom a len 6 % aspoň v časti priznaný nárok na náhradu škody priamo v trestnom konaní. V ostatných prípadoch sú so svojimi nárokmi buď odkázaní na civilné konanie (15 %) alebo neplatí žiadne z uvedeného (napr. ide o poškodeného, u ktorého sa škoda nevyčísľuje – ide o 52 % prípadov).

TAB. 38: Náhrada škody priznaná poškodenému, ktorému podľa výroku právoplatného rozhodnutia bol priznaný nárok na náhradu škody (2018- 2022) (percentuálne vyjadrenie)

rok štatistiky	nárok na náhradu škody odkázaný na civilný proces	nárok na náhradu škody priznaný v trestnom konaní	nárok na náhradu škody sčasti odkázaný, sčasti priznaný	žiadne z uvedeného
2018	16%	27%	6%	51%
2019	15%	26%	5%	53%
2020	15%	27%	5%	52%
2021	16%	29%	6%	50%
2022	15%	27%	6%	52%
Ročný priemer	15%	27%	6%	52%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

14. DÁTOVÁ PRÍLOHA

20230417_NOVELA_T
Z_RESTORATIVNA_De

ZOZNAM TABULIEK

TAB. 1: Počet osôb podľa kategórií kombinácií trestov za roky 2018 až 2022.....	6
TAB. 2: Počet uložených trestov podľa druhov trestov za roky 2018 až 2022 s podielom recidivistov	8
TAB. 3: Počet uložených trestov podľa druhov trestov za rok 2018 a 2019 s podielom recidivistov	9
TAB. 4: Počet uložených trestov podľa druhov trestov za rok 2020 a 2021 s podielom recidivistov	10
TAB. 5: Počet uložených trestov podľa druhov trestov za rok 2021 a 2022 s podielom recidivistov	11
TAB. 6: Prehľad o uložených trestoch povinnej práce za 2018 až 2022	12
TAB. 7: Počet odsúdených s najčastejšou výmerou trestu povinnej práce za 2018 až 2022.....	12
TAB. 8: Počty a priemerná dĺžka skúšobnej doby podľa TČ a ich kombinácií (10 najčastejších)	15
TAB. 9: Počty a priemerná dĺžka skúšobnej doby podľa TČ a ich kombinácií (nad 500 nájdených dĺžok).....	16
TAB. 10: Počty a priemerná dĺžka skúšobnej doby - mladiství a recidivisti.....	16
TAB. 11: Podiel osôb, ktorým boli samostatne alebo v kombinácii uložené najčastejšie ukladané ochranné opatrenia za roky 2018 až 2022	17
TAB. 12: Počet ochranných opatrení za roky 2018 až 2022	18
TAB. 13: Počet osôb, ktorým bol premenený trest a podiel na trestoch v rokoch 2018 až 2021	19
TAB. 14: Počet osôb, ktorým bol premenený trest v rokoch 2018 až 2021	19
TAB. 15: Počet a podiel recidivistov a prvotrestaných za roky 2018 až 2022	20
TAB. 16: Počet recidivistov podľa kategórií kombinácií trestov za roky 2018 až 2022.....	21
TAB. 17: Počet prvotrestaných podľa kategórií kombinácií trestov za roky 2018 až 2022.....	21
TAB. 18: Celkový počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022.....	25
TAB. 19: Priemerný ročný počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022.....	26
TAB. 20: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018.....	27
TAB. 21: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2019.....	28
TAB. 22: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2020.....	29
TAB. 23: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2021	30
TAB. 24: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2022.....	31
TAB. 25: Počet osôb nepodmienečne odsúdených podľa výmery trestu v rokoch 2018 až 2021	32
TAB. 26: Zloženie počtu odsúdených podľa stupňov stráženia k 31. 12. 2021 (2018-2021)	34

TAB. 27: Počet odsúdených mladistvých, podiel odsúdených mladistvých na celkovom počte odsúdených a podiel NEPO trestov na všetkých trestoch uložených mladistvým (2018-2021)	35
TAB. 28: Počet osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 bez ohľadu na to, ako o ich veci rozhodol súd	36
TAB. 29: Podiel osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 bez ohľadu na to, ako o ich veci rozhodol súd	36
TAB. 30: Počet osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 a ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody	37
TAB. 31: Podiel osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 a ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody	37
TAB. 32: Prípady, kedy voči obvinenému nebola/bola kedykoľvek v priebehu prípravného konania alebo konania pred súdom nariadená kontrola výkonu rozhodnutia technickými prostriedkami (ESMO) v rokoch 2018 až 2021	38
TAB. 33: Počet osôb, vo vzťahu ku ktorým bol návrh prokurátora na vzatie do väzby v prípravnom konaní vybavený rozhodnutím o ponechaní obvineného na slobode pri nahradení väzby (2019-2022)	39
TAB. 34: Počet neukončených, pridelených a ukončených probácií a využití technických prostriedkov (2018-2022)	40
TAB. 35: Počet trestných činov odsúdených za vybrané trestné činy so základnou skutkovou podstatou s kvalifikačným znakom škody vo výške 266 až 500/700 EUR (2018-2021) .	41
TAB. 36: Počet trestných činov odsúdených za vybrané trestné činy so základnou skutkovou podstatou s kvalifikačným znakom škody vo výške 266 až 500/700 EUR - rozšírené (2018-2021)	42
TAB. 37: Počet trestných konaní ukončených zmierom alebo podmiennečným zastavením trestného stíhania z celového počtu súdmi rozhodnutých vecí (2018- 2022).....	43
TAB. 38: Náhrada škody priznaná poškodenému, ktorému podľa výroku právoplatného rozhodnutia bol priznaný nárok na náhradu škody (2018- 2022) (percentuálne vyjadrenie).....	44

ZOZNAM GRAFOV

GRAF 1: Počet odsúdených a počet uložených trestov v období rokov 2018 až 2022.....	7
GRAF 2: Podiel osôb, ktorým bol uložený peňažný trest (samostatne alebo v kombinácii s iným trestom) v rokoch 2018 až 2022 podľa hladiny peňažného trestu	13
GRAF 3: Skúšobné doby podmieneného odkladu výkonu trestu podľa kategórií.....	15
GRAF 4: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022	23
GRAF 5: Podiel recidivistov na všetkých osobách, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022	23
GRAF 6: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody za 2018-2022 v členení podľa hladiny výmery trestu	24
GRAF 7: Počet osôb, ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v roku 2022 v členení podľa hladiny výmery trestu	24
GRAF 8: Počet a podiel osôb nepodmienečne odsúdených podľa výmery trestu v rokoch 2018 až 2021	33
GRAF 9: Počet osôb vo výkone trestu odňatia slobody podľa výmery trestu odňatia slobody (2012-2021)	33
GRAF 10: Počet a podiel osôb vo výkone trestu odňatia slobody podľa stupňov strázenia a podiel mladistvých vo výkone trestu odňatia slobody (2018-2021)	34
GRAF 11: Počet mladistvých vo výkone trestu odňatia slobody za jednotlivé roky 2018-2021 ..	35
GRAF 12: Počet osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo prit'azujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 bez ohľadu na to, ako o ich veci rozhodol súd.....	36
GRAF 13: Počet osôb, u ktorých ne/prevažovali poľahčujúce alebo prit'azujúce okolnosti za jednotlivé roky 2019-2022 a ktorým bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody	37